

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ TOURS - POITIERS (732 μ.Χ.)

<http://greekworldhistory.blogspot.com/2016/09/tours-poitiers-732.html#more>

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΡΟΙΤΙΕΡΣ (732 μ.Χ)

ΤΟ ΠΟΥΑΤΙΕ (Poitiers)

Το Πουατιέ (Poitiers) είναι πόλη στη δυτική κεντρική Γαλλία, την οποία διασχίζει ο ποταμός Κλεν (Clain). Αποτελεί την πρωτεύουσα του νομού Βιέν (Vienne) και της περιφέρειας Πουατού - Σαράντ (Poitou - Charentes). Η πόλη έχει πληθυσμό περίπου 89.200 κατοίκων και μαζί με τους γειτονικούς δήμους, ο πληθυσμός της αστικής περιοχής του Πουατιέ ξεπερνά τους 125.000 κατοίκους. Το Πουατιέ είναι γνωστό για τις Μεσαιωνικές εκκλησίες του και κυρίως για την ιστορική και πολύ σημαντική μάχη του Πουατιέ του 732 μ.Χ. καθώς και για το τεχνολογικό πάρκο ψυχαγωγίας Futuroscope, που βρίσκεται 7 χιλιόμετρα βόρεια της πόλης. Η μάχη του Πουατιέ διεξήχθη μεταξύ των ενωμένων Χριστιανών Φράγκων από την μία πλευρά και των Μουσουλμάνων Αράβων από την άλλη. Λίγα πράγματα είναι γνωστά για αυτή τη μάχη τα περισσότερα είναι εικασίες. Κάπου μεταξύ του Πουατιέ (Poitiers) και της Τουρ (Tours) στην κεντροδυτική Γαλλία, τον Οκτώβριο του 732 μ.Χ. μία ισχυρή Αραβική Μουσουλμανική δύναμη συγκρούστηκε και ηττήθηκε από μία δύναμη των ενωμένων Χριστιανών Φράγκων και Ακουιτανών...

Ο Κάρολος Μαρτέλος (Charles Martel) ηγέτης των Φράγκων υστερούσε του στρατεύματος των Μουσουλμάνων τόσο αριθμητικά όσο και στον εξοπλισμό, η δύναμη των Μουσουλμάνων ήταν το κατάφρακτο ιππικό, οι Φράγκοι δεν είχαν καθόλου ιππικό. Ο Κάρολος παρέταξε μία αμυντική θέση πιθανών στη συμβολή των ποταμών Κλαν (Le Clain) με τον Βιεν (La Vienne) και έχοντας στα νώτα του και στα πλευρά του τους δύο ποταμούς με ισχυρή πειθαρχία κατάφερε να αποκρούσει για πολλές ώρες τις επιθέσεις των κατάφρακτων Μουσουλμάνων ιπποτών, μέχρι που φονεύτηκε ο αρχηγός τους εμίρης Αμπντ αλ Ραχμάν (Abd al Rahman).

Και σε συνδυασμό με την είδηση που διαδόθηκε ότι μία ομάδα Φράγκων κατευθύνετε στο σημείο όπου είχαν αποθέσει τα λάφυρα από τις λεηλασίες τους στην νοτιοδυτική Γαλλία αποφάσισαν να υποχωρήσουν και το βράδυ αφήνοντας πίσω τις σκηνές τους να επιστρέψουν πίσω στην Ιβηρική χερσόνησο. Η μάχη θεωρείται πολύ σημαντική γιατί έθεσε όρια στην επέκταση των Μουσουλμάνων στην δυτική Ευρώπη.

Ιστορία της Πόλης

Η πόλη του Πουατιέ είναι γνωστή από τρεις μεγάλες μάχες:

- Τη μάχη του Πουατιέ το 507 μ.Χ. μεταξύ του βασιλιά Χλωδοβίκου και του Αλάρικου Β', βασιλιά των Βησιγότθων, βόρεια του Πουατιέ.
- Τη μάχη του Πουατιέ το 732 μ.Χ. όταν οι Γάλλοι, με επικεφαλής τον Κάρολο Μαρτέλο, ανέκοψαν την προέλαση των Αράβων.
- Τη μάχη του Πουατιέ το 1356, όταν οι Αγγλικές δυνάμεις νίκησαν τον Γαλλικό στρατό.

Αρχαιότητα

Η πόλη υπήρχε ήδη πριν τον ερχομό του Ιουλίου Καίσαρα, καθώς στην περιοχή υπήρχαν φυλές Πίκτων. Τον 2ο αιώνα μ.Χ. το Πουατιέ ήταν πρωτεύουσα της επαρχίας της Ακουιτανίας.

Μεσαίωνας

Στη Μεσαιωνική εποχή, το Πουατιέ αποκτάει το μεγαλύτερο μέρος των αμυντικών του κατασκευών και της

γεωγραφικής του τοποθέτησης, μακριά από το κέντρο εξουσίας των Φράγκων, ενώ είναι επίσης πρωτεύουσα του Πουατού. Τον 12ο αιώνα, η Ελεονώρα της Ακουιτανίας έχτισε ένα νέο τείχος 6 χιλιομέτρων, που περικλείει όλη την πόλη, ενώ χτίστηκε και το πρώτο κωδωνοστάσιο στην Ευρώπη. Έκανε επίσης εργασίες στο Παλάτι των Δουκών και κατασκεύασε νέα αγορά. Τον 14ο αιώνα, η πόλη περνάει στα χέρια του δούκα του Berry, ο οποίος εξωραΐζει το Μεσαιωνικό Παλάτι των Δουκών. Στις πιο σκοτεινές ώρες του Εκατονταετούς Πολέμου, η πόλη υποδέχθηκε το Βασιλικό κοινοβούλιο το 1418.

Στο Πουατιέ επίσης διεξήχθη κι η προανάκριση της Ζαν ντ' Αρκ το 1429. Το 1432, ο βασιλιάς Κάρολος Ζ' ιδρύει το Πανεπιστήμιο του Πουατιέ.

20ός αιώνας

Η πόλη του Πουατιέ υπέστη μεγάλες καταστροφές από βομβαρδισμούς κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ιδιαίτερα στην περιοχή γύρω από τον σιδηροδρομικό σταθμό. Η πόλη είναι επίσης γενέτειρα του Γάλλου φιλόσοφου Μισέλ Φουκώ.

ΤΑ "ΣΚΟΤΕΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ" ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΚΑΙ Η ΑΡΑΒΙΚΗ ΕΞΑΠΛΩΣΗ

Το δεύτερο μισό του 5ου αιώνα σηματοδοτεί για τη Δυτική Ευρώπη τη χρονική περίοδο όπου μεγάλο πλήθος Φράγκων κινήθηκαν νότια προς την κεντρική περιοχή του Ρήνου και τις ακτές του Ατλαντικού. Ο Κλόβης Α', ιδρυτής της Μεροβίγγειας δυναστείας, συνέδεσε το όνομά του με την ένωση της Γαλατίας υπό τη Φραγκική εξουσία. Το 486 νίκησε τις δυνάμεις του τελευταίου Ρωμαίου κυβερνήτη στη Γαλατία, Σιάγγριου, και σταδιακά επέκτεινε την επικράτειά του από την πόλη Τουρνέ (νοτιοδυτικό Βέλγιο), στο βασίλειο της Βουργουνδίας, την περιοχή ανατολικά του Ρήνου και τη νότια Γαλατία, από όπου και απώθησε τους Βησιγόθους. Τα χρόνια της Μεροβίγγειας δυναστείας και ακολούθως εκείνα των Καρολιδών (476 - 887) αποτελούν την περίοδο του πρώιμου Μεσαίωνα.

Η βασιλική εξουσία των Μεροβίγγειων στην προσπάθειά της να αντικαταστήσει την παλαιά κληρονομική αριστοκρατική τάξη, ανέθεσε υψηλά αξιώματα πολιτικής, στρατιωτικής και οικονομικής φύσης σε πολεμιστές της βασιλικής ακολουθίας, οι οποίοι δεν προέρχονταν από την τάξη των γηγενών ευγενών. Το νέο κοινωνικοπολιτικό σύστημα αποσκοπούσε κατά βάθος στην υπαγωγή της νέας τάξης υπό την κεντρική εξουσία και στηρίχθηκε στην παροχή υπηρεσίας στο πρόσωπο του μονάρχη. Το σύστημα αυτό ονομάστηκε φεουδαρχισμός και στηριζόταν στις τιμαριωτικές σχέσεις. Η υπηρεσία των ευγενών ως κρατικών οργάνων θεωρούνταν υπηρεσία στο πρόσωπο του μονάρχη, ενώ οι παροχές του τελευταίου ως απόρροια της θέλησης και μεγαλοδωρίας (largitas) του.

Αντιστοίχως, οι παροχές τιμαρίων των ευγενών προς τους υποτελείς τους γίνονταν στα ίδια πλαίσια. Ο υποτελής (vassallus) έδινε όρκο αιώνιας πίστης και σε αντάλλαγμα του εκχωρείτο το *beneficium*, δηλαδή, γαίες, ενώ σε καιρό πολέμου υποχρεούνταν να προσφέρει τις υπηρεσίες του, αναλαμβάνοντας όλα τα έξοδα για τον εξοπλισμό, τα ρούχα και τη διατροφή του. Επιπλέον, εισήγαγε το αξίωμα του κόμητα, ο οποίος στο όνομα του βασιλιά ασκούσε τις δικαστικές, αλλά και διοικητικές αρμοδιότητές σε κάθε περιφέρεια της δικαιοδοσίας του. Η περιφέρεια δικαιοδοσίας κάθε κόμητα ήταν η κομητεία, που συνέπιπτε στο δυτικά του Ρήνου χώρο του Φραγκικού κράτους με την παλαιά Ρωμαϊκή πόλη και τη γύρω περιοχή της, και στον ανατολικό χώρο με μεγαλύτερες γεωγραφικές ενότητες.

Το θεσμό της κομητείας στις Γερμανικές περιοχές εισήγαγαν οι Καρολίδες τον 8ο αιώνα με σκοπό να αντιμετωπίσουν την ολοένα αυξανόμενη εξουσία των δουκών. Τους πρώτες δούκες τούς διόρισαν οι Μεροβίγγειοι βασιλείς και η περιφέρεια δικαιοδοσίας τους περιέκλειε περισσότερες κομητείες. Τον 7ο και 8ο αιώνα εμφανίστηκε ο τίτλος του αυλάρχη του βασιλιά, του Μαγιορδόμου (*maior domus*). Η ολοένα όμως αυξανόμενη αδυναμία των Μεροβίγγειων βασιλέων να ελέγξουν τις διοικητικές περιφέρειες του φραγκικού κράτους καθώς και οι έριδες που παρουσιάστηκαν μεταξύ των διαδόχων οδήγησαν στην υπερβολική συγκέντρωση εξουσιών στα χέρια των Μαγιορδόμων, σε σημείο που ο ρόλος του βασιλιά παραμερίστηκε.

Ο 7ος αιώνας, όμως, σηματοδότησε και την απαρχή της αραβικής εξάπλωσης και επέκτασης. Από το 634 μέχρι το 646 οι αραβικές δυνάμεις κατέλαβαν κατά σειρά τη Δαμασκό, την Ιερουσαλήμ και την Αίγυπτο, νικώντας τους Βυζαντινούς και καταλύοντας την τελευταία Περσική δυναστεία των Σασσανιδών. Στη συνέχεια, ο χαλίφης Οσμάν προσπάθησε να ολοκληρώσει τα σχέδια για τον έλεγχο των πλούσιων ναυτικών εμπορικών δρόμων της Μεσογείου που ήλεγχαν μέχρι τότε οι Βυζαντινοί. Στο διάστημα από το 649 - 654 ο Αραβικός στόλος κατέλαβε την Κύπρο, την Κρήτη, τη Ρόδο και τη Σικελία.

Το 661 αποτελεί κομβικό σημείο, σηματοδοτώντας την ίδρυση της δυναστείας των Ομαϊάδων από τον Μουαουίγια Α' (Μωαβίας) και τη μεταφορά της πρωτεύουσας της Αραβικής Αυτοκρατορίας στη Δαμασκό. Το 655 ο Αραβικός στόλος συνέτριψε το Βυζαντινό στα ανοιχτά της Λυκίας αλλά το 670 - 672 ο Κωνσταντίνος Δ' απέκρουσε την Αραβική πολιορκία της Κωνσταντινούπολης.

ΟΙ ΑΡΑΒΕΣ ΣΤΗΝ ΙΒΗΡΙΚΗ - ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΥΑΤΙΕ

Η Αραβική επέκταση στη Βόρεια Αφρική (Λιβύη, Β. Τυνησία, Μαρόκο, Αλγερία) υπήρξε καταγιστική, απωθώντας τις ύστατες Βυζαντινές εστίες αντίστασης. Βασικό ρόλο για την ταχύτατη εξάπλωση του Ισλάμ στη Β. Αφρική διαδραμάτισε η στάση των Βερβερικών φυλών, οι οποίες κατοικούσαν νοτιότερα, μακριά από τις παραλιακές Βυζαντινές πόλεις, και είχαν διατηρήσει την αυτονομία τους. Μπόρεσαν, έτσι, να εγκολλωθούν στο Ισλάμ, χωρίς φυσικά να λείπουν επαναστατικές τάσεις. Το 710 ο στρατηγός Μούσα ιμπν Νουσαϊρ (διοικητής του Μαγκρέμπ, των δυτικών Αφρικανικών κτήσεων) έστειλε την πρώτη αναγνωριστική στρατιωτική αποστολή στην Ιβηρική χερσόνησο.

Τον Ιούλιο του 711 ακολούθησε το δεύτερο κύμα εισβολής και 12.000 στρατιώτες υπό τον Ταρίκ Ζιγιάντ πέρασαν το Γιβραλτάρ, που ονομάστηκε έτσι από τον Ταρίκ (Γκίμπρ αλ-Ταρίκ, ο βράχος του Ταρίκ). Το Βησιγοθικό βασίλειο της Ισπανίας ταλαιπωρούνταν από εσωτερικές διενέξεις και σε μάχη στον ποταμό Γκουαδαλέτε, στην περιοχή του Καντίθ, οι Αραβικές δυνάμεις συνέτριψαν αυτές του Ρόντερικ, ο οποίος προδόθηκε από μέρος του στρατού του και σκοτώθηκε. Το Τολέδο, η Γρανάδα, η Κόρδοβα και οι υπόλοιπες Ισπανικές πόλεις έπεφταν σταδιακά στον Αραβικό έλεγχο και έγιναν μέρος του χαλιφάτου της Ανδαλουσίας.

Κάποιοι Χριστιανικοί πληθυσμοί που αντιστάθηκαν, κατέφυγαν στην περιοχή της Αστουρίας (βορειοδυτική Ισπανία). Εν τω μεταξύ το 713, ο Νουσαϊρ κλήθηκε πίσω στη Δαμασκό και καταδικάστηκε από το χαλίφη αλ-Ουαλίντ διότι είχε αναλάβει δράση χωρίς την απαιτούμενη συγκατάθεσή του. Το 719 - 720 τα οχυρά της Καρκασόν και Νιμ στη Σεπτιμανία (ονομάστηκε έτσι λόγω των βετεράνων της Ρωμαϊκής 7ης - "σέπτιμα"- λεγεώνας που εγκαταστάθηκαν στην πόλη της περιοχής *Colonia Julia Septimanorum Beaterrae*) έπεσαν ύστερα από λυσσαλέα αντίσταση. Στην Τουλούζη, όμως, ο βασιλιάς της Ακουιταίνης, Εύδης, απώθησε τους Άραβες.

Η εξάπλωση, όμως, του "σχίσματος" των Σιτών προκαλεί ισχυρές πολιτικές δονήσεις στο χαλιφάτο. Μέσα στο πνεύμα αυτό διακρίνονται έντονες τάσεις αυτονομίας από μερίδα Μουσουλμάνων διοικητών σε περιοχές βόρεια της Ανδαλουσίας (Βόρεια Ισπανία). Χαρακτηριστικά, ένας Βέρβερους ηγεμόνας, ο Μάνουσα, σύναψε συν-

θήκη με το βασιλιά της Ακουιταίνης, Εύδη. Η προσπάθεια αυτή του Μάνουσα κατεστάλη, αλλά το μικρόβιο της απόσχισης, από μέρους των Μουσουλμάνων της βόρειας Ανδαλουσίας, από την εξουσία των Ουμεϊαδών είχε απλωθεί.

Ο χαλίφης Χισάμ Αμπντ-αλ Μαλίκ αποφάσισε να αναθέσει στον κυβερνήτη της ανατολικής Ανδαλουσίας Αμπντ-αρ Ραχμάν την αποστολή να θέσει τέλος στις προσπάθειες του Φράγκου πρίγκιπα της Ακουιτανίας και να καταπνίξει κάθε τάση απόσχισης στην περιοχή ανάμεσα στη βόρεια Ανδαλουσία και την Ακουιταίνη.

Η ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΙΣΛΑΜ

Οι ημι-βαρβαρικές ορδές των Φράγκων, που προσπαθούσαν τον 8ο αιώνα να επιβεβαιώσουν τη θέση τους ως η διάδοχος κατάσταση των Ρωμαίων στη Δυτική Ευρώπη, κατόρθωσαν να επικρατήσουν των Μωαμεθανών στη μάχη του Πουατιέ, διαμορφώνοντας ουσιαστικά τη μετέπειτα φυσιογνωμία της Ευρώπης. Στις 25 Οκτωβρίου του 732 μ.Χ., όπως συγκλίνουν οι περισσότερες ιστορικές πηγές, στα βόρεια σύνορα του Φραγκικού βασιλείου της Ακουιταίνης (σημερινή κεντρική - δυτική Γαλλία), στο σημείο που ενώνονται οι ποταμοί Κλεν και Βιεν και κοντά στον παλαιό Ρωμαϊκό δρόμο ανάμεσα στις πόλεις Πουατιέ και Τουρ, έλαβε χώρα μία κοσμοϊστορική σύγκρουση.

Ο Φραγκικός στρατός υπό τον Κάρολο Μαρτέλο ανέκοψε τις Αραβικές και Βερβερικές δυνάμεις υπό τον εμίρη της Ανδαλουσίας, Αμπντ-αρ Ραχμάν αλ Γαφίκι. Το χρονικό εκείνο σημείο σηματοδοτεί για το δυτικό, κυρίως, Χριστιανικό κόσμο την εδραίωση του Φραγκικού κράτους και την απαρχή της Καρολλίγγειας δυναστείας, η οποία θα διαδραματίσει αποφασιστικό ρόλο στις μετέπειτα εξελίξεις στην ιστορία της Δυτικής Ευρώπης. Ο υιός του Κάρολου, Πιπίνος Γ' (ο Νεότερος ή, όπως εσφαλμένα είναι περισσότερο γνωστός, "Βραχύς") έθεσε τέλος στην εξουσία των Μεροβίγγειων βασιλέων και χρίστηκε από τον Πάπα Στέφανο Β' "ελέω θεού" (gratia dei) βασιλιάς των Φράγκων.

Εν συνεχεία, ο εγγονός του Κάρολου Μαρτέλου, Κάρολος ο Μέγας (Καρλομάγνος), δέχθηκε τα Χριστούγεννα του 800 από τον Πάπα Λέοντα Γ' τον τίτλο του Αυτοκράτορα, Imperator Romanorum, έναν τίτλο που χρησιμοποιούσαν μόνο οι Βυζαντινοί Αυτοκράτορες. Η επικράτηση του Κάρολου Μαρτέλου, κατά συνέπεια, δεν έβαλε τέλος μόνο στις Αραβικές βλέψεις για έλεγχο των περιοχών βόρεια των Πυρηναίων, αλλά κυρίως έθεσε τις βάσεις για τη δημιουργία μίας ισχυρής δύναμης στη Δυτική Ευρώπη για πρώτη φορά μετά την πτώση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας το 476 μ.Χ. και την εισβολή στην περιοχή των Γερμανικών φυλών (Φράγκοι, Αλαμανοί και Βησιγότθοι).

Ο Κάρολος Μαρτέλος απέκτησε την προσωνυμία του (Martelus), που σημαίνει "σφυρί", από το χαρακτηριστικό Φραγκικό βαρύ πέλεκυ (francisca) που κράδαινε. Οι λεπτομέρειες της μάχης στο Πουατιέ περιγράφονται σε κάποια ελάχιστα χρονικά του 8ου αιώνα, ενώ αντιθέτως η σημασία της νίκης των Φράγκων εξυμνήθηκε, με αρκετή βέβαια δόση υπερβολής, τον 18ο και 19ο αιώνα από ιστορικούς όπως ο Βρετανός Εντουαρντ Γκιμπόν, ο Εντουαρντ Κρίζι και ο Γάλλος ιστορικός και πολιτικός Φρανσουά Πιερ Γκιζό.

Η μάχη του Πουατιέ (732 μ.Χ) ή μάχη της Τουρ (όπως είναι επίσης γνωστή) ήταν μια μάχη μεταξύ των ενωμένων δυνάμεων των Φράγκων και των Βουργουνδών υπό την ηγεσία του Κάρολου Μαρτέλου (Charles Martel) εναντίον του Σαρακηνού Ισλαμικού στρατού (Αραβες - Βέρβεροί - Μουσουλμάνοι Γαλάτες - Γότθοι) με αρχηγό τον Εμίρη Αμπντούλ Ραχμάν (Emir Abdul Rahman Al Ghafiqi Abd al Rahman) που ήδη είχαν προωθηθεί και καταλάβει την Ισπανία. Οι Φράγκοι νίκησαν τους Σαρακηνούς και ο Abdul Rahman σκοτώθηκε. Η μάχη διεξήχθη μεταξύ των πόλεων Τουρ και Πουατιέ και αποτελεί ορόσημο για την Ευρωπαϊκή Μεσαιωνική ιστορία, καθώς αυτή έκρινε την αποσόβηση του κινδύνου από την Αραβική εξάπλωση στην Δυτική Ευρώπη.

Ο Κάρολος, νικώντας κατά κράτος την Αραβικό στρατό και διακόπτοντας την Αραβική προέλαση στην καρδιά του δυτικού Ευρωπαϊκού Μεσαιωνικού χώρου, εδραίωσε την ισχύ του και αποκλήθηκε Μαρτέλος, δηλ. Σφυροκόπος, από το ανελέητο σφυροκόπημα των αντιπάλων του. Η συγκεκριμένη μάχη θεωρείται μεγίστης στρατηγικής σημασίας, διότι σταμάτησε την προέλαση των Ισλαμιστών από την Ιβηρική χερσόνησο προς το βορρά συμβάλλοντας να διατηρηθεί ο Χριστιανισμός ως κύρια θρησκεία στην Ευρώπη σε μία χρονική περίοδο όπου το Ισλάμ «ληηλατούσε» τα εναπομείναντα εδάφη της πάλαι ποτέ κραταιάς Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Αντίπαλοι

Οι Φράγκοι

Οι εκτιμήσεις για τον στρατό των Φράγκων, ο οποίος υπερασπιζόταν την Γαλατία κυμαίνονται μεταξύ 15.000 και 75.000 και οι απώλειες κατά τον άγιο Denis ανέρχονται περίπου σε 1.500. Ο στρατός των Φράγκων περιλάμβανε και τμήματα Αλαμαννών και διοικούνταν από τον Κάρολο -που αργότερα ονομάστηκε Μαρτέλος- τον γιο του Πεπίνου του οίκου του Ερστάλ: αυτός είχε τιμηθεί με το αξίωμα του «Μαγιορδόμου του ανακτόρου» του Βασιλιά των Φράγκων με καταγωγή από τον Μεροβαίο (Μεροβίγγειο), αλλά δεν ασχολούνταν πλέον με τις υποθέσεις του κράτους, τις οποίες είχε αφήσει τελείως στα χέρια των «Μαγίστρων του ανακτόρου». Επομένως, ο Κάρολος ήταν ο ουσιαστικός κάτοχος της Φραγκικής εξουσίας.

Το Φραγκικό στράτευμα συγκροτούσαν κυρίως πεζοί στρατιώτες που πολεμούσαν παραταγμένοι με τέτοιο τρόπο ώστε να σχηματίζουν συμπαγές σιδηρούν τείχος διάστικτο με αιχμές: ήταν μια τακτική η οποία θύμιζε εκείνη που εφαρμόστηκε στον αρχαίο κόσμο και τελειοποίησαν οι Ρωμαίοι.

Οι Μουσουλμάνοι

Οι Μουσουλμανικές δυνάμεις εκυμαίνοντο μεταξύ 60.000 και 400.000 κυρίως ιππείς (πιθανότατα πλησίον στις 60.000). Εκτός από τις εκτιμήσεις ο συγκεκριμένος στρατός είναι δύσκολο να υπολογισθεί διότι συχνά διεσπάρτο σε τμήματα για εκτέλεση λεηλασιών και επιδρομών στα εδάφη των Φράγκων. Ωστόσο στην μάχη της Tours ήταν παρών στο σύνολό του, διότι έξι ημέρες πριν τη μάχη ο Abd er Rahman ανεκάλεσε όλα τα τμήματα που είχαν μεταβεί για λεηλασίες προκειμένου ο στρατός να παραταχθεί σε πλήρη ισχύ.

ΟΠΛΑ ΦΡΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΑΡΑΒΩΝ ΤΟΝ 8ο ΑΙΩΝΑ

Στην πλειονότητά τους, οι Φράγκοι πολεμούσαν πεζοί και επιπλέον την εποχή εκείνη δεν ήταν βαριά θωρακισμένοι. Το τυπικό Φραγκικό κράνος λέπταινε σταδιακά προς το κεφάλι και κατέληγε σε ένα προεξέχον προστατευτικό του αυχένα. Ένα άλλο κράνος που απαντάται επίσης την εποχή εκείνη είναι το spangenhelm, όπου έξι περίπου μεταλλικές λωρίδες ένωσαν τον κεφαλόδεσμο με μία πλάκα στην κορυφή, δημιουργώντας ένα μεταλλικό πλαίσιο. Οι Φραγκικές ασπίδες ήταν κυκλικές και με κοίλη επιφάνεια, φτιαγμένες από ξύλο και με διάμετρο 85 - 90 εκατ., προστατεύοντας την περιοχή από το λαιμό μέχρι το μηρό. Επίσης, στην επιφάνεια υπήρχαν διακοσμημένα κυλινδρικά τόξα (σχήματα από προγενέστερες Γερμανικές παραδόσεις) και στο κέντρο ένας εξέχων αιχμηρός ομφαλός.

Η ασπίδα βασιτιόταν από μία λαβή στο κέντρο της πίσω πλευράς και επιπλέον μία λουρίδα έδινε τη δυνατότητα να κρεμαστεί από τον ώμο. Ως προς τη θωράκιση, ο Φράγκος στρατιώτης προστατευόταν από φολιδωτό ή αλυσιδωτό θώρακα. Τέλος, τα όπλα που έχουν βρεθεί και απαντούν στον 8ο αιώνα διαχωρίζονται σε δύο κατηγορίες: το μακρύ ξίφος και τα στιλέτα. Το στιλέτο ήταν ένα όπλο μονής κόψης από σίδηρο, με μήκος από 65 μέχρι 75 εκατ. Το μακρύ ξίφος ήταν όπλο διπλής κόψης με συνολικό μήκος περίπου μέχρι 1 μέτρο. Αρχικά, οι άκρες διέτρεχαν παράλληλα σχεδόν όλο το μήκος της λεπίδας και στην κορυφή συνέκλιναν απότομα.

Αργότερα, οι άκρες λέπταιναν σταδιακά από τη λαβή έως την ακμή, με αποτέλεσμα να αλλάζει το κέντρο βάρους και οι κινήσεις να εκτελούνται με μεγαλύτερη ευκολία. Η ευελιξία του μεταγενέστερου ξίφους εξηγεί την εξαφάνιση του στιλέτου που χρησιμοποιούνταν για πλήγματα ακριβείας, τα οποία πλέον ήταν δυνατόν να δοθούν και με το ξίφος. Επιπλέον, για το ξίφος χρειαζόταν μία δερμάτινη ζώνη και φυσικά ένα θηκάρι συνήθως από ξύλο επενδεδυμένο με δέρμα. Σύγχρονες μελέτες αναφέρουν ότι οι Φράγκοι χρησιμοποιούσαν επίσης δόρατα, τα οποία όμως ήταν ελαφριά κυρίως για να τα εκτοξεύουν στους αντιπάλους. Η χρήση βαριών λογχών στη Δυτική Ευρώπη εγκαθιανιάζεται σχεδόν ταυτόχρονα με τη χρήση αναβατήρων στα άλογα.

Οι αναβατήρες εισήχθησαν στη Δύση από τον Κάρολο Μαρτέλο. Ο αναβατήρας άλλαξε ριζικά τις πολεμικές τακτικές και ανέδειξε τη σημασία του βαρέος ιππικού. Ο έφιππος πάνοπλος ιπότης, στηριζόμενος με τα πόδια στον αναβατήρα, είχε τη δυνατότητα να ισοροπήσει και να συγκεντρώσει στο κτύπημα με βαρύτερη λόγχη όλο το βάρος του ίδιου και του αλόγου. Επίσης, ο αναβάτης, στηριζόμενος από τις δύο πλευρές από τους αναβατήρες, μπορούσε να χρησιμοποιήσει και τόξο. Σύγχρονες διατριβές ταυτίζουν τη χρήση αναβατήρα με το φαινόμενο του φεουδαρχισμού. Ο νέος ιπότης αποτέλεσε μία ελίτ αριστοκρατίας, διότι απλώς εκείνος που κατείχε πλούτο, μπορούσε πια μόνο να πολεμήσει με τις νέες τακτικές (αναβατήρας, άλογο, βαριά θωράκιση και προσωπικό για να κουβαλά τον εξοπλισμό του).

Αυτή η ελίτ άρχισε να δημιουργείται την εποχή του Μαρτέλου στην περιοχή του Φραγκικού κράτους, ωστόσο ο στρατός του Μαρτέλου ήταν κατά βάση πεζοπόρος. Αντίθετα με τους αντιπάλους τους, οι Άραβες στηρίζονταν στη δύναμη του ιππικού τους. Το Αραβικό ιππικό ήταν εξοπλισμένο με δόρυ και ευέλικτα ξίφη και στόχο είχε να πλευροκοπήσει και να υπερφαλαγγίσει τις εχθρικές γραμμές. Για προστασία φορούσαν ελαφρύ αλυσιδωτό θώρακα και μικρά κράνη, τα οποία τους καθιστούσαν αρκετά ευέλικτους. Το εμπόριο που αναπτύχθηκε με τις νέες κατακτήσεις βοήθησε στο να υιοθετηθούν νέες τεχνολογίες, όπως η χρήση μεταλλικών αναβατήρων, καθώς και η χρήση ασπίδων που έμοιαζαν με αντεστραμμένη σταγόνα.

Η νέα ασπίδα ήταν η εξέλιξη της παλιάς κυκλικής, με σκοπό να προστατεύει ολόκληρο το πλευρό ενός έφιππου πολεμιστή. Εκτός από τους πεζούς τοξότες υπήρχαν και οι έφιπποι, εξοπλισμένοι με ιδιαίτερα αποτελεσματικά τόξα (σύνθετα), όπως αυτά που χρησιμοποιούσαν και οι Βυζαντινοί την ίδια εποχή. Το νέο τόξο, αντίθετα με το τόξο που χρησιμοποιούσαν οι Φράγκοι, κατασκευαζόταν από συμπιεσμένα υλικά, όπως κόκκαλο, κέρατο, εντόσθια και ξύλα με μεγάλη αντοχή. Οι ακμές τους κύρτωναν προς τα έξω, ώστε να ελαχιστοποιείται η πιθανότητα τραυματισμού, ενώ η κοιλιά του τόξου (στη μέση) καμπύλωνε προς τα μέσα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα

καλύτερη σταθερότητα, μεγαλύτερη ελαστικότητα και περισσότερη ισχύ.

ΠΡΙΝ ΤΗ ΜΑΧΗ

Ο Δούκας της Ακουιτανίας Οδο (γνωστός και ως Eudes ο Μέγας) απειλούμενος τόσο από τους Άραβες από το νότο, όσο και από τους Φράγκους στα βόρεια, συμμάχησε το 730 με τον Βέρβερο διοικητή της Καταλονίας, που αποκαλείτο από τους Φράγκους «Munufa», και του έδωσε ως σύζυγο την κόρη του. Το 731 «Munufa» επαναστάτησε κατά του κυβερνήτη της Ανδαλουσίας Αμπντούλραχμάν που γρήγορα συνέτριψε την εξέγερση και κατόπιν έστρεψε την προσοχή του εναντίον του Eudes που συγκέντρωσε τον στρατό του στο Μπορντό, αλλά νικήθηκε και το Μπορντό λεηλατήθηκε. Ο Isidorus Pacensis στο έργο του «Χρονικό», σχολίασε ότι «μόνο ο Θεός γνωρίζει τον αριθμό των σκοτωμένων».

Οι Μουσουλμάνοι ιππείς στη συνέχεια λεηλάτησαν και κατέστρεψαν εντελώς το τμήμα αυτό της Γαλατίας. Το 732, η Αραβική εμπροσθοφυλακή προχωρούσε βόρεια του ποταμού Λίγηρα και έχοντας συντρίψει εύκολα κάθε αντίσταση, είχαν διασπαστεί σε πολλά τμήματα τα οποία είχαν επιδοθεί σε επιδρομές και λεηλασίες, ενώ το κύριο σώμα που ακολουθούσε προχωρούσε πιο αργά. Ένα από τα έφιππα τμήματα των μουσουλμάνων προχώρησε στην Tours με πιθανό κίνητρο, τα πλούτη της Μονής του Αγίου Μαρτίνου της Τουρς, την διασημότερη μονή στη Δυτική Ευρώπη εκείνη την εποχή.

Μόλις έλαβε την πληροφορία ο κυβερνήτης της Αυστρασίας Κάρολος συγκέντρωσε το στρατό του και βάδισε νότια αποφεύγοντας τους παλαιούς Ρωμαϊκούς δρόμους ελπίζοντας να αιφνιδιάσει τους Μουσουλμάνους. Ο Κάρολος λαμβάνοντας υπόψη τη διαφορά μεταξύ των στρατών, ότι ο δικός του στρατός, ήταν ως επί το πλείστον πεζικό και μάλιστα χωρίς πανοπλία, αντιμετώπιζε το βαρύ Αραβικό ιππικό επέλεξε αμυντική τακτική και επιζητούσε να δώσει την μάχη στους λόφους, καλυπτόμενος από τα δένδρα, (ακυρώνοντας τα πλεονεκτήματα του ιππικού των Μουσουλμάνων), ενώ οι Άραβες ήθελαν οι Φράγκοι να βγουν σε ανοιχτό χώρο.

Οι Μουσουλμάνοι στη βόρεια Ισπανία είχαν διαβεί εύκολα την Σεπτιμανία και είχαν δημιουργήσει μία πρωτεύουσα στην Narbonne που ονομαζόταν Arbuna, δίνοντας μεγάλα προνόμια στους κατοίκους, με αποτέλεσμα να επικρατήσουν γρήγορα και να απειλήσουν τα εδάφη των Φράγκων. Ο Δούκας της Ακουιτανίας Οδο, είχε πετύχει μια σημαντική νίκη επί των Αράβων το 721 μ.Χ. στη μάχη της Τουλούζης, αλλά οι Αραβικές επιδρομές συνεχίστηκαν, με αποτέλεσμα το 725 μ.Χ. να φθάσουν στην πόλη Οτέν στη Βουργουνδία.

Απειλούμενος τόσο από τους Άραβες νότια, όσο και από τους Φράγκους βόρεια, το 730 μ.Χ. ο Eudes συμμάχησε με τον Uthman ibn Naissa, που απεκαλείτο «Munufa» από τους Φράγκους. Για να σφραγίσει τη συμμαχία ο Uthman παντρεύτηκε την Lampade η οποία ήταν κόρη του Eudes και έτσι οι Αραβικές επιδρομές σταμάτησαν. Ωστόσο το επόμενο έτος, ο Uthman επαναστάτησε εναντίον του κυβερνήτη της al-Andalus, Abd er Rahman. Ο Abd er Rahman γρήγορα συνέτριψε την εξέγερση και κατόπιν έστρεψε την προσοχή του εναντίον του Eudes συμμάχου του προδότη. Σύμφωνα με Αραβικά στοιχεία «ο στρατός πέρασε από όλα τα μέρη σαν καταγίδα». Ο Eudes συγκέντρωσε τον στρατό του στο Μπορντό, αλλά νικήθηκε και το Μπορντό λεηλατήθηκε.

Η σφαγή των Χριστιανών στον ποταμό Garonne ήταν τρομακτική. Οι Μουσουλμάνοι ιππείς στη συνέχεια κατέστρεψαν εντελώς το τμήμα της Γαλατίας και οι δικές τους πηγές λένε ότι «η πίστη πέρασε μέσα από τα βουνά, πέρασε βουνά και πεδιάδες και συνέτριψε τους εχθρούς» μέχρι του σημείου που όταν ο Eudes έφθασε στην περιοχή και όταν αντίκρισε το θέαμα τράπηκε σε φυγή. Τότε ο Eudes έκανε έκκληση στους Φράγκους για βοήθεια, την οποία ο Κάρολος Μαρτέλος συμφώνησε να παρέχει υπό τον όρο ο Eudes να υπαχθεί στην δικαιοδοσία των Φράγκων. Ουσιαστικά έχοντας συντρίψει εύκολα κάθε αντίσταση σε αυτό το τμήμα της Γαλατίας, είχαν διασπαστεί σε πολλά τμήματα τα οποία είχαν επιδοθεί σε επιδρομές και λεηλασίες, ενώ το κύριο σώμα προχωρούσε πιο αργά.

Η εξήγηση στο ερώτημα «γιατί ο Eudes ηττήθηκε τόσο εύκολα στο Μπορντό ενώ είχε νικήσει 11 χρόνια νωρίτερα στη μάχη της Τουλούζης» είναι απλή. Στην Τουλούζη ο Eudes πραγματοποίησε μια αιφνιδιαστική επίθεση εναντίον ενός απροετοίμαστου στρατού και επιπλέον το σύνολο των αμυντικών έργων του εχθρού ήταν ανεπτυγμένο προς το εσωτερικό ενώ ο Eudes επιτέθηκε από το εξωτερικό. Το Αραβικό ιππικό δεν είχε την δυνατότητα να κινητοποιηθεί και να τον αντιμετωπίσει σε ανοιχτή μάχη. Στο Μπορντό το Αραβικό ιππικό κινητοποιήθηκε με αποτέλεσμα την απόλυτη καταστροφή του στρατού του Eudes και αντίστοιχα ελάχιστες απώ-

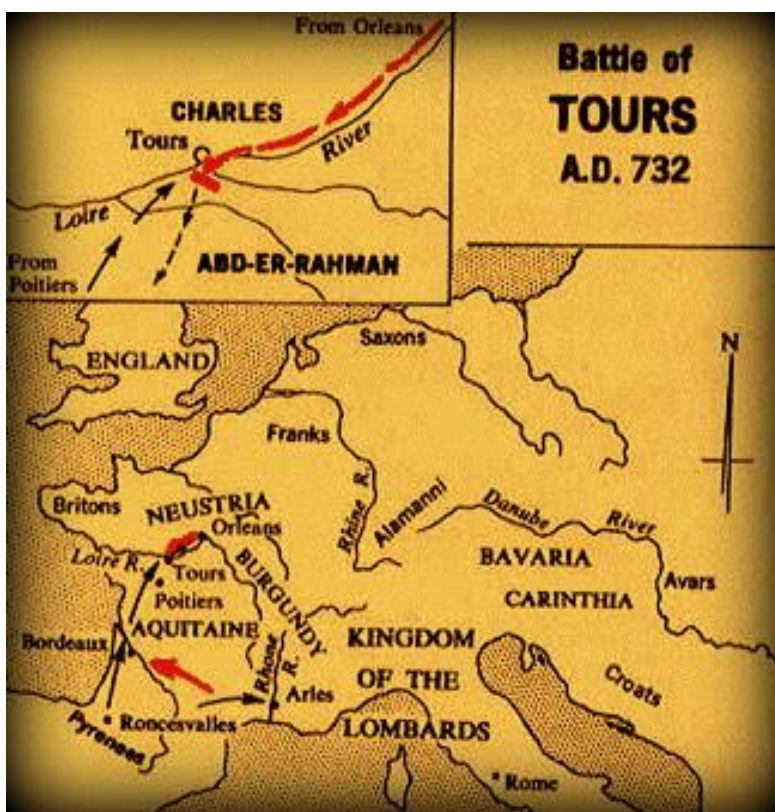
λεις για τους Μουσουλμάνους.

Οι δυνάμεις του Eudes, όπως και άλλα Ευρωπαϊκά στρατεύματα εκείνης της εποχής, δεν είχαν αναβολείς και ως εκ τούτου δεν είχαν θωρακισμένο ιππικό. Σχεδόν το σύνολο των στρατευμάτων τους ήταν πεζικό. Το Μουσουλμανικό βαρύ ιππικό διέσπασε το Χριστιανικό πεζικό στην πρώτη επίθεση και στη συνέχεια τους κατέσφαξαν. Κατόπιν οι εισβολείς προχώρησαν προκειμένου να καταστρέψουν την νότια Γαλατία στην προσπάθειά τους για πλήρη επικράτηση. Ένα από τα έφιππα τμήματα των Μουσουλμάνων προχώρησε στην Tours με πιθανό κίνητρο, σύμφωνα με τον Fredegar, τα πλούτη της Μονής του Αγίου Μαρτίνου της Τουρς, την διασημότερη Μονή στη Δυτική Ευρώπη εκείνη την εποχή.

Μόλις το πληροφορήθηκε ο κυβερνήτης της Αυστρασίας Κάρολος Μαρτέλος συγκέντρωσε το στρατό του (κατ' εκτίμηση 15 - 75.000) και βάδισε νότια αποφεύγοντας τους παλαιούς Ρωμαϊκούς δρόμους ελπίζοντας να αιφνιδιάσει τους Μουσουλμάνους.

Τοποθεσία

Παρά την μεγάλη σημασία της μάχης, η ακριβής τοποθεσία παραμένει άγνωστη. Οι περισσότεροι ιστορικοί εκτιμούν ότι οι δύο στρατοί συγκρούστηκαν στη συμβολή των ποταμών Clain και Vienne μεταξύ Τουρς και Πουατιέ.

Ο ΜΑΡΤΕΛΟΣ ΕΠΙΛΕΓΕΙ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Μετά το Μπορντό, ο στρατός του Ραχμάν χωρίστηκε σε μικρότερες ομάδες, οι οποίες αναλώθηκαν σε λεηλασίες. Τα πλούτη που μάζευαν από τη λεηλασία της φραγκικής υπαίθρου άνοιξαν την όρεξη των ανδρών του Ραχμάν. Η κύρια Αραβική δύναμη προχωρούσε αργά βόρεια προς τον ποταμό Λουάρ. Η καθυστέρηση είναι πιθανό να οφείλεται στην αναμονή για τη νέα σοδειά. Στις αρχές του φθινοπώρου του 732, οι επιμέρους Αραβικές ληστρικές ομάδες δρούσαν στην περιοχή της Βουργουνδίας και πιο ανατολικά. Ο Ραχμάν προσπέρασε το Πουατιέ και κατευθύνθηκε βόρεια προς την πόλη Τουρ, ίσως στοχεύοντας στο πλούσιο μοναστήρι του Αγ. Μαρτίνου.

Μόλις όμως πληροφορήθηκε την ύπαρξη, λίγο πιο βόρεια, του στρατού του Φράγκου αυλάρχη, προσπάθησε να συγκεντρώσει τα διάσπαρτα τμήματα της δύναμής του, αλλά ήταν πλέον αργά. Η κύρια Αραβική και Βερβερική δύναμη στρατοπέδευσε, κατάφορτες με την πλειονότητα των λαφύρων, νότια της Τουρ, ανάμεσα στους

ποταμούς Κλεν και Βιεν. Ο Ραχμάν προτίμησε να προστατεύσει τα λάφυρα από το να υποχωρήσει και να ανασυνταχθεί, καθώς η ευελιξία του στρατού του είχε σημαντικά μειωθεί. Ο Κάρολος Μαρτέλος είχε συγκεντρώσει μία ισχυρή δύναμη περίπου 20.000 - 30.000 έμπειρων ανδρών, που περιλάμβανε Φράγκους, Γερμανούς από τη Βαυαρία, Φρίσιους, Αλαμανούς, Σάξονες και αρκετούς Γαλάτες από την Ακουιταίνη.

Και είχε ήδη αστραπιαία κινηθεί με μέτωπο στο Αραβικό στρατόπεδο και με πλάτη το σημείο που ενώνονταν ο Κλεν και ο Βιεν. Το σημείο όμως εκείνο ήταν σε υψηλότερο έδαφος και επιπλέον σε δασώδη περιοχή. Ήταν μέσα Οκτωβρίου και ο Κάρολος είχε πετύχει ένα αποφασιστικό τακτικό πλεονέκτημα, καθώς είχε διαλέξει ταυτόχρονα και το έδαφος και τις συνθήκες υπό τις οποίες θα διεξαγόταν η μάχη. Παρέταξε στη συνέχεια φραγκικό στρατό με αμυντική διάταξη σε κυκλική φάλαγγα. Για τον Κάρολο, τα πράγματα ήταν ξεκάθαρα: είτε θα ανέκοπταν τον εχθρό είτε θα πέθαιναν όλοι, αφού η διαφυγή του πεζοπόρου στρατού του από τους ως επί το πλείστον έφιππους Άραβες θα ήταν ούτως ή άλλως δυσχερέστατη.

Γνώριζε ότι, αν αποτύχαινε, καμιά άλλη Χριστιανική δύναμη δεν θα μπορούσε να σταθεί εμπόδιο στους Άραβες. Μία πιο προσεκτική μελέτη του σημείου που διάλεξε ο Κάρολος για να δώσει τη μάχη, μας υποδεικνύει ότι δεν υπήρχε καμία διέξοδος διαφυγής ή υποχώρησης, καθώς ο Φραγκικός στρατός είχε στην πλάτη του τα δύο ποτάμια. Ο Ραχμάν αποφάσισε να περιμένει για ενισχύσεις και για έξι ημέρες οι δύο στρατοί παρατηρούσαν ο ένας τον άλλο, ενώ διεξάγονταν συνεχώς αψιμαχίες μικρής έντασης. Ο Άραβας στρατηγός θα έπρεπε να αισθανόταν άβολα, διότι η ορμή μίας ενδεχόμενης επίθεσης του ιππικού του θα αναχαιτιζόταν από τα δέντρα και την κλίση του εδάφους.

Επιπλέον, ο Κάρολος χρησιμοποίησε τεχνάσματα, ώστε να παραπλανήσει τους Άραβες ως προς τον αριθμό των στρατιωτών που διέθετε. Με προκαύλυψη τα δέντρα, διέταξε τους Φράγκους να απλωθούν στην παράταξη σε σταθερές αποστάσεις μεταξύ τους και με υψωμένα τα ξίφη. Εν τω μεταξύ νέες δυνάμεις από Φράγκους βετεράνους ενίσχυσαν τον Κάρολο. Κάποιοι από αυτούς υπηρετούσαν στο πλευρό του από το 717 και αποτελούσαν τις πιο εμπειροπόλεμες μονάδες που διέθετε ο Κάρολος. Επιπλέον, άνδρες της πολιτοφυλακής επιβαρύνθηκαν με το έργο της συλλογής τροφίμων και προμηθειών. Κρίσιμος παράγοντας, επίσης, ήταν το τσουχερό κρύο.

Για τους μαθημένους στις κλιματολογικές συνθήκες Φράγκους δεν αποτελούσε πρόβλημα, ενώ οι Άραβες, παρόλο που είχαν στρατοπεδεύσει, δεν διέθεταν τον απαραίτητο ρουχισμό. Τελικά, η υπομονή του Κάρουλου νίκησε, καθώς την έβδομη ημέρα άρχισε η Αραβική επίθεση. Ο Ραχμάν διέταξε αλλεπάλληλες επελάσεις από το Βερβερικό και Αραβικό ιππικό, έχοντας πλήρη εμπιστοσύνη στις δυνατότητες των ανδρών του, λόγω και των προηγούμενων επιτυχιών. Πρωτεύοντα ρόλο σε μία επίθεση ιππικού είναι η ορμή της "αιχμής" της ιππικής σφήνας, με την οποία οι Άραβες διείσδυναν στις εχθρικές γραμμές και προκαλούσαν την υπερφαλάγγιση και τελικά τη διάσπαση της παράταξης.

Η ορμή όμως ανακόπηκε από το έδαφος και τα δέντρα, ανάμεσα στα οποία οι Φράγκοι, με απόλυτη πειθαρχία, κράτησαν λυσσαλέα τις θέσεις τους. Τα βαριά Φραγκικά ξίφη και τα σφυριά με τα καρφιά έπεφταν με λύσσα, θρυμματίζοντας τα πλευρά και τα πόδια των αλόγων που ανέβαιναν το λόφο, και στη συνέχεια επιτίθεντο από τα πλάγια (στην ακάλυπτη πλευρά) σε όποιους Άραβες έπεφταν στο έδαφος. Εφαρμόζοντας Ρωμαϊκές τακτικές φάλαγγας, κάθε πίσω σειρά ερχόταν βαθμιαία στην εμπροσθοφυλακή δημιουργώντας μία διάταξη σε μορφή αιχμής (Λ). Οι μάχες ήταν σκληρότατες και οι Άραβες με το αριθμητικό πλεονέκτημά τους έπεφταν στις Φραγκικές γραμμές, χρησιμοποιώντας τις μακρύτερες λόγχες.

Αποδεκάτιζαν τις πρώτες σειρές και προσπαθώντας να προσεγγίσουν το σημείο που βρισκόταν ο Κάρολος Μαρτέλος. Οι βετεράνοι του Κάρουλου τον είχαν όμως περικυκλώσει και τον προστάτευαν από τις εχθρικές επιβουλές, ενώ η ορμή του αραβικού ιππικού ξεθύμαινε γρήγορα, αφού δεν κατόρθωνε να διασπάσει τη συμπαγή παράταξη των Φράγκων που παρέμεναν σε θέση άμυνας. Χαρακτηριστική στα χρονικά του 8ου αιώνα είναι η απεικόνιση της μορφής του Κάρουλου, ο οποίος έπεφτε με το άλογο του πάνω σχεδόν στην πρώτη γραμμή. Κουφάρια αλόγων, διαμελισμένα ανθρώπινα μέλη και ακρωτηριασμένοι άνδρες στοιβάζονταν, καθιστώντας σχεδόν αδύνατη τη συντονισμένη επέλαση του Αραβικού ιππικού.

Το σκηνικό της φρίκης, αλλά και το γεγονός ότι ο Φράγκοι κρατούσαν τις θέσεις τους, διέσπασε τη συνοχή των Αραβικών ιλών. Είχαν δημιουργηθεί μικρές εστίες μαχών και εκεί η ελαφριά θωράκιση των Αράβων απέναντι στα βαριά Φραγκικά όπλα τους έφερνε σε μειονεκτική θέση. Κάποιες Αραβικές μονάδες κατόρθωσαν να

διδασκούν αλλά όπως περιγράφουν χαρακτηριστικά Αραβικές πηγές για τη μάχη "οι Φράγκοι στέκονταν, δημιουργώντας ένα τείχος από πάγο" κρατώντας την άμυνα, έχοντας να αντιμετωπίσουν τα βέλη που έρχονταν από τους έφιππους Άραβες τοξότες καθώς και τις εξάμετρες λόγχες.

Την κρίσιμη στιγμή, όλες σχεδόν οι πηγές αναφέρουν πως ο Κάρολος παραπλάνησε τους εχθρούς, στέλνοντας, ενώ τριγύρω μαινόταν η μάχη, μία μικρή ομάδα στο Αραβικό στρατόπεδο, για λόγους αντιπερισπασμού. Οι "κομάντο" του Μαρτέλου άρχισαν να απελευθερώνουν αιχμαλώτους και να αρπάζουν τα λάφυρα των Μουσουλμάνων. Μόλις η πληροφορία έφτασε στο σημείο της μάχης, ένα μεγάλο μέρος των Μουσουλμάνων στράφηκε αστραπιαία προς τα πίσω, προκειμένου να διαφυλάξουν τα λάφυρά τους που βρίσκονταν εκτεθειμένα. Το γεγονός αυτό δημιούργησε αναστάτωση και τρομερά κενά στις αραβικές γραμμές. Ο Ραχμάν στην προσπάθειά του να αποτρέψει την υποχώρηση, περικυκλώθηκε από Φράγκους και σκοτώθηκε.

Ο χαμός του αρχηγού προκάλεσε μία γενικευμένη Αραβική υποχώρηση. Η μάχη είχε φτάσει στο τέλος της. Ο Κάρολος Μαρτέλος, φοβούμενος ότι οι Άραβες προσπαθούσαν να τον παραπλανήσουν και να τον κάνουν να έρθει σε ανοικτό πεδίο, έστειλε κατά τη διάρκεια της νύκτας κατασκόπους στις σκηνές των εχθρών. Οι σκηνές έμοιαζαν σε τάξη, αλλά με έκπληξη διαπίστωσαν, με το πρώτο πρωινό φως, ότι είχαν παντελώς εγκαταλειφθεί. Το περίφημο αραβικό ιππικό είχε ηττηθεί και οι Άραβες υποχωρούσαν νότια προς τα Πυρηναία.

Οι Φάσεις της Μάχης

1. Ο Αμπντ-αρ Ραχμάν φοβούμενος ότι ο στρατός του δεν έχει τα μέσα για να αντέξει τον επερχόμενο χειμώνα, διατάσσει επίθεση του ιππικού του. Το Αραβικό ιππικό εφορμά, αλλά η ορμή του ανακόπτεται μερικώς από την ανηφορική κλίση του εδάφους και τα δέντρα που βρίσκονται πάνω στο ύψωμα. Εντούτοις, καταφέρνει να εισχωρήσει στο "τετράγωνο" της Φραγκικής αμυντικής διάταξης. Έχει χάσει, ωστόσο, το πλεονέκτημα της ταχύτητας.
2. Στις τάξεις των Αράβων απλώνεται η φήμη ότι Φράγκοι ιππείς και ανιχνευτές έχουν υπερφαλαγγίσει την Αραβική στρατιά και κατευθύνονται προς το Αραβικό στρατόπεδο, με σκοπό να απελευθερώσουν τους αιχμαλώτους και να κλέψουν τα λάφυρα.
3. Το ιππικό στις πλευρές της Αραβικής στρατιάς (Αλ Ασχάρι και Αλ Μουχαντσίρ) υποχωρεί, προσπαθώντας να ανακόψει τη Φραγκική αντεπίθεση.
4. Το κύριο σώμα της στρατιάς του Κάρολου Μαρτέλου εφορμά ενάντια στο Αραβικό πεζικό (Σημαία του Προφήτη), περικυκλώνοντας και σκοτώνοντας τον Αμπντ-αρ Ραχμάν. Την ίδια νύχτα, τα Αραβικά στρατεύματα υποχωρούν αθόρυβα.

Η ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Ο Κάρολος επέλεξε να ξεκινήσει τη μάχη με σχηματισμό αμυντικής φάλαγγας και σύμφωνα με Αραβικές πηγές παρατάχθηκε σε ένα μεγάλο άπλωμα. Βεβαίως, λαμβάνοντας υπόψη τη διαφορά μεταξύ των στρατών, ότι ο στρατός των Φράγκων ο οποίος ήταν ως επί το πλείστον πεζικό και μάλιστα χωρίς πανοπλία, αντιμετώπισε το βαρύ Αραβικό ιππικό αντιλαμβανόμεστε ότι ο Μαρτέλος πραγματοποίησε μια εξαιρετική αμυντική μάχη. Στον τόπο και χρόνο της επιλογής του, αντιμετώπισε έναν κατά πολύ ανώτερο αντίπαλο και νίκησε. Για έξι ημέρες, οι δύο στρατοί παρακολουθούσαν ο ένας τον άλλον με μικρές αψιμαχίες. Οι Μουσουλμάνοι περίμεναν την άφιξη των τμημάτων λεηλασίας προκειμένου να έχουν πλήρη δύναμή, αλλά παρόλα αυτά παρέμεναν ανήσυχοι.

Ουδείς ικανός στρατηγός όπως ο Abd er Rahman, επιτρέπει στον αντίπαλο του να επιλέξει τον τόπο και χρόνο της σύγκρουσης και ο Μαρτέλος είχε καταφέρει και τα δύο. Ο Edward Sheperd Creasy (Άγγλος ιστορικός 1812 - 1878) στο έργο του "Δεκαπέντε καθοριστικές μάχες" ισχυρίζεται (και μάλλον έχει δίκιο) ότι η καλύτερη στρατηγική επιλογή των Μουσουλμάνων, ήταν να αποφύγουν την μάχη, να αναχωρήσουν με τα λάφυρα, οχυρώνοντας τις κατακτημένες πόλεις στην νότια Γαλατία και να επέστρεφαν όταν θα ήσαν έτοιμοι να δώσουν την μάχη εκμεταλλευόμενοι το τεράστιο πλεονέκτημα του «θωρακισμένου ιππικού τους» - καθότι το ιππικό των Φράγκων δεν χρησιμοποιούσε αναβολείς με αποτέλεσμα να είναι αναποτελεσματικό.

Ο Μαρτέλος έκανε το παν προκειμένου να προκαλέσει τον Rahman σε μάχη. Όμως ουδείς από τους δύο έκανε την πρώτη κίνηση. Εν τω μεταξύ οι Φράγκοι ήσαν καλά ντυμένοι για το κρύο και είχαν το εδαφικό πλεονέκτημα. Οι Άραβες δεν ήταν τόσο καλά προετοιμασμένοι για το έντονο κρύο και δεν ήθελαν να επιτεθούν εναντίον του αριθμητικά υπέρτερου Φραγκικού στρατού. Ουσιαστικά οι Άραβες ήθελαν οι Φράγκοι να βγουν σε ανοιχτό χώρο, ενώ οι Φράγκοι που ήσαν παρατεταγμένοι σε κλειστό αμυντικό σχηματισμό, ήθελαν να δώσουν την μάχη στους λόφους, μέσα στα δένδρα (ακυρώνοντας τα πλεονεκτήματα του ιππικού των Μουσουλμάνων). Έγινε ένα παιχνίδι αναμονής, το οποίο τελικά κέρδισε ο Μαρτέλος.

Η μάχη ξεκίνησε την έβδομη ημέρα, καθώς ο Abd er Rahman δεν ήθελε να αναβάλει επ' αόριστον την σύγκρουση, στηριζόμενος στην τακτική υπεροχή του ιππικού του. Όμως αυτή τη φορά η πίστη που είχαν οι Μουσουλμάνοι στο ιππικό τους δεν επαληθεύτηκε. Σε μια από τις σπάνιες περιπτώσεις όπου το Μεσαιωνικό πεζικό απέκρουσε επιθέσεις ιππικού, οι Φράγκοι στρατιώτες πειθαρχημένα άντεξαν σε όλες τις επιθέσεις. Αυτό περιγράφεται γλαφυρά σε Αραβικό ιστορικό βιβλίο: «Και στο σοκ της μάχης οι άνδρες του Βορρά φαίνονταν σαν μια θάλασσα που δεν μπορούσε να μετακινηθεί. Στεκόντουσαν σταθερά ο ένας δίπλα στον άλλον σχηματίζοντας ένα προπύργιο από πάγο και με μεγάλα χτυπήματα οδηγούσαν τα ξίφη τους στο στήθος του εχθρού».

Σύμφωνα με Μουσουλμανικές πηγές, κατά την διάρκεια της μάχης Φράγκοι ανιχνευτές άρχισαν να λεηλατούν το στρατόπεδο και τις αποθήκες εφοδίων του εχθρού με αποτέλεσμα ένα μεγάλο τμήμα του Μουσουλμανικού στρατού να αποσπασθεί προκειμένου να επιστρέψει στο στρατόπεδο για να διασώσει τα εφόδια. Έτσι ενώ προσαποθούσε να αποκαταστήσει την τάξη στους άνδρες του, οι οποίοι είχαν καταφέρει να διασπάσουν την άμυνα των Φράγκων, ο Abd er Rahman σκοτώθηκε.

Σύμφωνα με Φράγκικες πηγές, η μάχη διήρκεσε μία ημέρα. Ιστορικοί υποστηρίζουν ότι όταν ακούστηκε η φήμη ότι το ιππικό των Φράγκων απειλούσε με τα λάφυρα που είχαν πάρει από τους Μουσουλμάνους στο Μπορντό (το σχέδιο του Καρόλου να στείλει ανιχνευτές για να προκαλέσουν χάος στο Μουσουλμανικό στρατόπεδο και να απελευθερώσουν όσους περισσότερους σκλάβους μπορούσαν πέτυχε στο ακέραιο) το μεγαλύτερο τμήμα του Μουσουλμανικού ιππικού επέστρεψε στο στρατόπεδο, με αποτέλεσμα αυτό στους υπόλοιπους να φανεί ως υποχώρηση.

Οι πεζοί Φράγκοι δεν μπορούσαν να επιτεθούν σε ένα στράτευμα με ιππικό χωρίς να διαταράξουν τις αμυντικές γραμμές τους, ενώ από την άλλη οι Μουσουλμάνοι υπερίσχυαν να πλήξουν τις συμπαγείς φάλαγγες των Φράγκων. Τελικά ήταν οι άτακτες ομάδες των Βερβέρων που επιτέθηκαν. Όλη την ημέρα οι Φράγκοι αντιστέκονταν αποφασιστικά στις σφοδρές διαδοχικές επιθέσεις του ιππικού. Κάποια στιγμή, προς το τέλος της ημέρας, διαδόθηκε στις Αραβικές γραμμές η είδηση ότι κάποιοι Φράγκοι είχαν υπερφαλαγγήσει τις θέσεις τους και είχαν εισχωρήσει στο Μουσουλμανικό στρατόπεδο όπου βρίσκονταν τα λάφυρα του πολέμου. Ένας αριθμός Μουσουλμάνων ιππέων θέλησε να επιστρέψει στους καταυλισμούς.

Ο Αμπντούλ ελ-Ραχμάν διέκρινε τον κίνδυνο και όρμησε στην πρώτη γραμμή για να παρακινήσει τους μαχητές του να προβούν σε έναν εξαιρετικά ριποκίνδυνο ελιγμό. Κάποια στιγμή, όμως, βρέθηκε κυκλωμένος από τους πολεμιστές του εχθρού και έπεσε χτυπημένος από τα δόρατά τους. Οι Φράγκοι δεν συνειδητοποίησαν ποιον είχαν σκοτώσει. Τη νύχτα οι εχθροί χωρίστηκαν και ο καθένας αποσύρθηκε στον καταυλισμό του. Ο θάνατος του εμίρη δημιούργησε σοβαρότατο πρόβλημα στους Μουσουλμάνους. Το στράτευμά τους δεν ήταν τακτικό όπως τα σύγχρονα ή όπως τα Ρωμαϊκά, στα οποία ο θάνατος ενός στρατηγού σημαίνει άμεσο διορισμό ενός άλλου.

Επρόκειτο για ατάκτους τους οποίους ένωνε το προσωπικό κύρος του εμίρη, που κατάφερε να επιβάλει την πειθαρχία, όχι χωρίς δυσκολίες ωστόσο. Ο θάνατος του αρχηγού έθεσε σε κίνδυνο την πειθαρχία, και άρα την ίδια την τύχη του στρατεύματος. Ήταν μάλλον φυσιολογικό υπ' αυτές τις συνθήκες, εκείνο τον καιρό, που όταν πέθαινε ο αρχηγός ολόκληρο το στράτευμα υποχωρούσε. Έτσι οι Μουσουλμάνοι, πήραν την απόφαση να υποχωρήσουν. Τη νύχτα, σιωπηλά, χωρίς να τους αντιληφθεί ο εχθρός, εγκατέλειψαν τις σκηνές και οπισθοχώρησαν με ό,τι μπόρεσαν να μεταφέρουν μαζί τους.

Την αυγή, με το πρώτο φως της ημέρας, οι Φράγκοι παρατάχθηκαν ξανά σε θέση μάχης, βέβαιοι ότι θα έπρεπε να αντιμετωπίσουν και πάλι τις τρομερές επιθέσεις του εχθρικού ιππικού. Μέσα, όμως, στο λιγοστό φως του πρωινού δεν έβλεπαν τους εχθρούς, ο καταυλισμός μπροστά τους φαινόταν άδειος. Όταν οι Μουσουλμάνοι δεν επανήλθαν στη μάχη, οι Φράγκοι φοβήθηκαν για ενέδρα και μόνο μετά από αναγνώριση ανακάλυψαν ότι είχαν υποχωρήσει κατά τη διάρκεια της νύχτας. Τελικά μη γνωρίζοντας για τον θάνατο του Εμίρη και τα γεγονότα της νύχτας, σκέφτηκαν ότι επρόκειτο για παγίδα και για αυτό έστειλαν ανιχνευτές, που ανέφεραν ότι πράγματι οι καταυλισμοί ήταν άδαιοι.

Έψαξαν παντού, ανάμεσα στα δάση και τις κοιλάδες όπου θα μπορούσαν να κρύβονται οι επικίνδυνοι ιππείς, αλλά τίποτα, δεν ήταν πουθενά. Οι Φράγκοι δεν μπόρεσαν να καταδιώξουν τους εχθρούς, που ήταν πιο γρήγοροι πάνω στα άλογά τους, εξάλλου, δεν υπήρχε η ανάγκη, καθώς ο κίνδυνος είχε αποσοβηθεί.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Γενικά θεωρείται ότι η μάχη του Πουατιέ συγκαταλέγεται σ' εκείνες τις μικρές μάχες της ιστορίας από τις οποίες εξαρτήθηκε η μοίρα του κόσμου. Πράγματι, αν οι Μουσουλμάνοι είχαν εξαπλωθεί στο Φραγκικό βασίλειο θα είχαν φτάσει στην Ιταλία και τη Ρώμη, έδρα του Ποντίφικα, θα είχαν μπορέσει να προσηλυτίσουν στο Ισλάμ όλη τη βαρβαρική Ευρώπη και να κυριεύσουν τη Χριστιανοσύνη και επομένως η ιστορία του κόσμου θα ήταν διαφορετική. Κάποιοι ιστορικοί όμως θεωρούν ότι οι Μουσουλμάνοι ήταν απλώς λαφυραγωγοί που δεν είχαν ούτε τα μέσα ούτε τη θέληση να εισβάλουν όντως στη Χριστιανική Ευρώπη. Μάλιστα, αποσύρθηκαν στην πρώτη δυσκολία και δεν επανέλαβαν την απόπειρα αργότερα.

Από την άλλη πλευρά, θα ήταν ανυπέρβλητη η αντίσταση των ευρωπαϊκών πληθυσμών, που ήταν ακόμη βάρβαροι αλλά γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο πολεμοχαρείς και ισχυροί. Ο Αραβικός στρατός υποχώρησε νότια από τα Πυρηναία. Ο Κάρολος σε αυτή τη μάχη κέρδισε το παρατσούκλι Μαρτέλος (Marteau) το οποίο σημαίνει σφυρί και στα επόμενα έτη συνέχισε να απωθεί τους μουσουλμάνους από τη Γαλλία. Μετά τον θάνατο του Eudes ο οποίος είχε αναγκαστεί να αναγνωρίσει, την κυριαρχία του Καρόλου το 719 μ.Χ. ο γιος του θέλησε ανεξαρτησία. Αν και ο Κάρολος ήθελε να υπαγάγει απευθείας το δουκάτο στον εαυτό του εντούτοις ζήτησε προηγουμένως την έγκριση των Ακουιτανών.

Όμως οι ευγενείς πρότειναν τον Hunold γιο του Όντο, τον οποίο τελικά ο Κάρολος απεδέχθη. Όταν όμως οι Άραβες εισέβαλαν στην Προβηγκία το επόμενο έτος ο Hunold, δεν είχε άλλη επιλογή και ανεγνώρισε τον Κάρολο ως άρχοντα του δουκάτου. Το 736 μ.Χ. ο Χαλιφάτο άρχισε μια ακόμη μαζική εισβολή αυτή τη φορά από τη θάλασσα. Η ναυτική Αραβική εισβολή η οποία είχε επικεφαλής τον γιο του Abdul Rahman αποβιβάστηκε στην Narbonne και κατέλαβε την Arl. Ο Κάρολος, παραμέρισε την διαφωνία με τον Hunold και κατέβηκε στην Provençal προπύργιο των Μουσουλμάνων. Το 736 μ.Χ. επανέκτησε τις Montfrin - Avignon - Arles και Aix-en-Provence με τη βοήθεια του Λιουτπράνδου Βασιλιά των Λομβαρδών.

Αυτός διέσπασε μια Μουσουλμανική δύναμη στον ποταμό Berre, και προετοιμάστηκε να αντιμετωπίσει την κύρια δύναμη εισβολής τους στο Narbonne όπου χρησιμοποιώντας για πρώτη φορά, βαρύ ιππικό συντονισμό με το πεζικό. Αν και συνέτριψε τον υπεράριθμο Μουσουλμανικό στρατό, απέτυχε να καταλάβει την πόλη. Η επαρχία όμως, είχε πλέον απαλλαγεί από τους ξένους κατακτητές. Αξιοσημείωτες σε αυτές τις εκστρατείες του Καρόλου ήταν η καθιέρωση για πρώτη φορά, βαρέος ιππικού με αναβολείς. Η ικανότητά του να συντονίζει πεζικό και ιππικό, ήταν απaráμιλλη δίδοντάς του την δυνατότητα να αντιμετωπίζει υπέρτερους αριθμητικά εισβολείς και να τους νικά.

Μερικοί ιστορικοί πιστεύουν ότι ιδιαίτερα η νίκη στην Narbonne ήταν το ίδιο σημαντική για τη Χριστιανική Ευρώπη όπως η μάχη της Tours. Ο Κάρολος αποτελούσε για την εποχή του μια σπάνια περίπτωση ηγέτη, λαμπρός στρατηγός ο οποίος ήταν ικανός να προσαρμόζει τα τακτικά σχέδια μάχης ανάλογα με τον αντίπαλο και να καταφέρνει να νικά σχεδόν πάντα ανώτερους (αριθμητικά και στρατιωτικά) αντιπάλους όπως στο Berre και Narbonne. Οι προαναφερόμενες νικηφόρες εκστρατείες και αυτές που ακολούθησαν το 736 μ.Χ. έβαλαν τέλος στις Μουσουλμανικές βάσεις στη Γαλατία και σταμάτησαν κάθε άμεση δυνατότητα επέκτασης της Ισλαμικής επιρροής στην Ευρώπη.

Ο Gibbons και ιστορικοί της γενιάς του, καθώς και η πλειοψηφία σύγχρονων ειδικών συμφωνούν ότι οι εν λόγω εκστρατείες ήταν αναμφισβήτητα καθοριστικής σημασίας στην παγκόσμια ιστορία. Παρά τις νίκες, οι Άραβες διατήρησαν τον έλεγχο της Narbonne και Septimania για άλλα 27 χρόνια αλλά δεν μπόρεσαν να επεκταθούν περαιτέρω. Οι συνθήκες που είχαν επιτευχθεί νωρίτερα με τον τοπικό πληθυσμό να παραμένει ενωμένος, ακόμη και όταν το 734 μ.Χ. ο κυβερνήτης της Narbonne, Yusuf ibn Abd al-Rahman al-Fihri, σύνηψε συμφωνίες με πολλές πόλεις για κοινή άμυνα ενάντια στον Κάρολο, ο οποίος συστηματικά «γονάτιζε» τον Μουσουλμανοκρατούμενο νότο καθώς επέκτεινε τον τομέα επιρροής.

Πίστευε δικαίως, ότι είναι ζωτικής σημασίας η επέκταση προς νότο προκειμένου να κρατήσει τους Μουσουλμάνους στην Ιβηρική και να μην τους επιτρέψει εγκατάσταση στην Γαλατία. Αν και κέρδισε τη μάχη της Narbonne, ο Κάρολος απέτυχε να κατακτήσει την πόλη το 737 μ.Χ. μετά από πολιορκία, διότι την υπερασπίστηκαν από κοινού Άραβες και Χριστιανοί Βησιγότθοι. Έτσι έμεινε η ικανοποίηση στο γιο του, Πιπίνο (Pippin) να αναγκάσει την πόλη σε παράδοση το 759 μ.Χ. να απωθήσει τους Άραβες πίσω στην Ιβηρική και να

επαναφέρει την Narbonne στην Φραγκική επικράτεια. Ο εγγονός του, Καρλομάγνος, έγινε ο πρώτος Χριστιανός Αυτοκράτορας της Ευρώπης μετά την πτώση της Δυτικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Στα ανατολικά της χερσονήσου ιδρύθηκαν τα Ισπανικά Σύννορα (Marca Hispanica) κατά μήκος των Πυρηναίων μέρος οποίων είναι σήμερα η Καταλονία και ανεκτήθη η Girona το 785 μ.Χ. και η Βαρκελώνη το 801 μ.Χ. δημιουργώντας μια ζώνη ασφαλείας ενάντια στο Ισλάμ. Δεν μπορούμε να γνωρίζουμε τι θα είχε επακολουθήσει αν οι Μουσουλμάνοι είχαν νικήσει στο Πουατιέ: ίσως να είχαν και πάλι αποχωρήσει αφού προέβαιναν σε μερικές ακόμη ληλασίες, ίσως η μάχη να μην άλλαζε ολότελα τη μοίρα του κόσμου. Ίσως, πάλι, ενθαρρυνόμενα από την πρώτη επιτυχία, άλλα κύματα Μουσουλμάνων να συνέρρεαν στην Ευρώπη και να την προσηλύτιζαν στο Ισλάμ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι αριθμοί αναφορικά με τις απώλειες της μάχης είναι εξαιρετικά συγκεχυμένοι. Τα χρονικά της εποχής καθώς και μεταγενέστερα κείμενα κάνουν λόγο για πάνω από 100.000 νεκρούς και τραυματίες Άραβες, αριθμός, βέβαια, παράλογος. Νεότερες μελέτες καταλήγουν σε έναν αριθμό περίπου στους 10.000. Για τους Φράγκους αντίστοιχα, οι αναφορές για απώλειες των χρονικών του 8ου αιώνα είναι εξαιρετικά αναξιόπιστες, καθώς αναφέρουν μόνο 1.500. Ενδιαφέρον, όμως, έχει να συνοψίσουμε τους λόγους της ήττας του Ραχμάν:

Το ζήτημα είναι ότι τα λάφυρα και τα πλούτη που συγκέντρωσαν οι Μουσουλμάνοι λειτούργησαν αποπροσανατολιστικά. Οι Μουσουλμάνοι σκέφτονταν περισσότερο τα πετράδια και τα χρυσά αντικείμενα και το πώς θα επιστρέψουν με αυτά στην Ανδαλουσία για να ζήσουν πλουσιοπάροχα και όχι την ίδια τη μάχη. Εκτός από τα στρατηγικά λάθη που αναφέρθηκαν, θα πρέπει να επισημάνουμε την παντελή έλλειψη πληροφοριών και κατασκοπίας αναφορικά με τις κινήσεις και τη σύσταση του Φραγκικού στρατού. Επιπλέον, καλό είναι να αναλογιστούμε πόσα έτη είχε ο Αραβικός στρατός να αντιμετωπίσει μία αξιόλογη απειλή. Η πολεμική ετοιμότητά τους κατά συνέπεια τίθεται εν αμφιβόλω.

Η μάχη του Πουατιέ αποτελεί εξαιρετικό παράδειγμα για το πώς οργανωμένο και έμπειρο πεζικό έχει τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει ιππικό ακόμη και με αριθμητικό πλεονέκτημα. Ο Κάρολος Μαρτέλος μπορεί να θεωρείται πρόγονος των κατάφρακτων έφιππων ιπποτών του ύστερου Μεσαίωνα, αποτελεί όμως ταυτόχρονα και ένα τέλειο παράδειγμα που καταρρίπτει την εμμονή στο μύθο του "ανίκητου" ιππικού.

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Στη Δυτική Ιστορία

Σύγχρονοι Εκκλησιαστικοί ιστορικοί όπως ο Άγιος Βέδας (St. Bede, Βενεδικτίνος μοναχός και διάσημος εκκλησιαστικός - ιστορικός συγγραφέας) και ο Θεοφάνης ο Ομολογητής (επιφανής μοναχός ιστορικός υπέρμαχος της εικονολατρίας) κατέγραψαν προσεκτικά τη μάχη και τις συνέπειές της. Αργότερα μελετητές, όπως ο Edward Gibbon, υποστηρίζουν ότι αν είχε σκοτωθεί ο Κάρολος, οι Μαυριτανοί θα κατακτούσαν εύκολα μια

διαμεμένη Ευρώπη. Ο Gibbon έγραψε ότι:

«Μια νικηφόρα πορεία μεγαλύτερη από χίλια μίλια χαράχθηκε από το βράχο του Γιβραλτάρ μέχρι τις όχθες του Λίγηρα, η οποία αν δεν υπήρχε θα έφερνε τους Σαρακηνούς στα όρια της Πολωνίας και τα όρη της Σκωτίας και ο Αραβικός στόλος θα πλεύσει ανεμπόδιστος στον Τάμεση. Ίσως η ερμηνεία του Κορανίου πλέον θα πρέπει να διδάσκεται στα σχολεία της Οξφόρδης και τους άμβωνες ώστε να αποδείξει στους ανθρώπους την αλήθεια για την ιερότητα και την αποκάλυψη του Μωάμεθ».

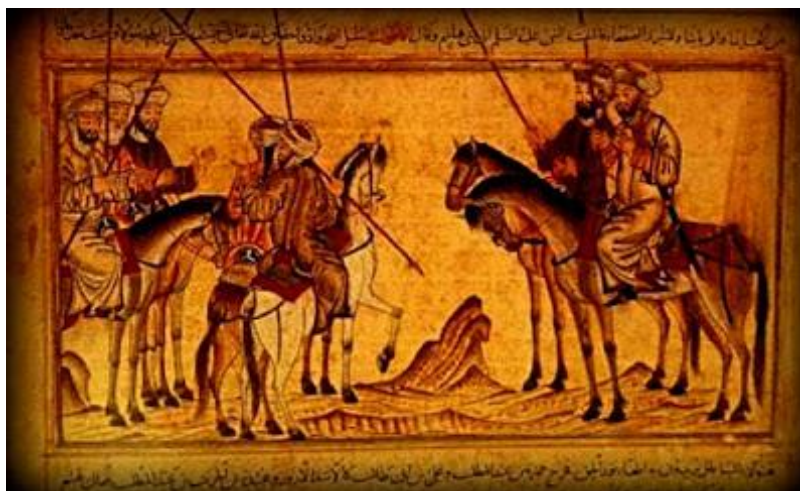
Οι Ισλαμικές επιδρομές απετέλεσαν έναν τεράστιο κίνδυνο κατά την χρονική περίοδο από το 721 μ.Χ. στην Τουλούζη μέχρι το 737 μ.Χ. στην ήττα στο Narbonne. Το ενοποιημένο Χαλιφάτο κατέρρευσε σε εμφύλιο πόλεμο το 750 μ.Χ. στη μάχη της Zab που κυριολεκτικά αφάνισε την δυναστεία Umayyad εκτός από τους πρίγκιπες που διέφυγαν στην Αφρική και κατόπιν στην Ιβηρία όπου ίδρυσαν το Εμιράτο Ομεγιαδών (Umayyad) σε αντιστοιχία με το χαλιφάτο των Αβασιδών (Abbasid) στη Βαγδάτη. Αμφότεροι αρχαίοι και σύγχρονοι ιστορικοί συμφωνούν ότι ο Κάρολος Μαρτέλος υπήρξε ο «πατέρας» του δυτικού βαρέος ιππικού και κυριολεκτικά έκλεψε την «τεχνολογία» από τον αντίπαλό του.

Δεν είχε κανέναν ενδοιασμό να χρησιμοποιήσει εναντίον των εχθρών του τα δικά τους μέσα και τακτικές προκειμένου να υπηρετήσει - υπερασπισθεί την πίστη του και τα πάτρια εδάφη. Η διορατικότητά του να χτυπά πρώτος «πριν φθάσει ο εχθρός στην πόρτα του» θυμίζει μία διάσημη δήλωση του Ουίνστον Τσώρτσιλ, ότι «είναι καλύτερα να πολεμάς τους γείτονες στην αυλή τους, παρά να υπερασπίζεσαι την πόρτα σου» Σε διάστημα μόλις πέντε ετών από την μάχη της Τουρ μέχρι την μάχη της Narbonne, δημιούργησε το βαρύ ιππικό και το χρησιμοποίησε σε συνδυασμό με το πεζικό επιτυγχάνοντας εκπληκτικά αποτελέσματα.

Στη σύγχρονη εποχή, ο John Julius Norwich (Αγγλος ιστορικός) αναφέρει ότι η ήττα των Μουσουλμάνων από τους Φράγκους στην μάχη της Τουρς κυριολεκτικά διατήρησε τον Χριστιανισμό στην Ευρώπη. Μια πιο ρεαλιστική άποψη διατυπώνεται από τον Antonio Santosuosso, (ομότιμος καθηγητής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο του Δυτικού Οντάριο στον Καναδά) ο οποίος θεωρείται ειδικός ιστορικός της εποχής. Η δημοσίευση έγινε το 2004 και έχει μια αρκετά ενδιαφέρουσα άποψη σχετικά με τον Κάρολο Μαρτέλο, την μάχη της Τουρς καθώς και τις επακόλουθες εκστρατείες ενάντια στο διάδοχο του Rahman το 736 - 737 μ.Χ.

Ο Santosuosso κάνει μια συγκλονιστική διαπίστωση, ότι αυτές οι ήττες των εισβολέων Μουσουλμάνων ήταν το ίδιο σημαντικές όσο και η μάχη της Τουρς ως προς την άμυνα του δυτικού Χριστιανισμού και τη διατήρηση των Χριστιανικών μοναστηρίων και κέντρων μάθησης, τα οποία οδήγησαν τελικά την Ευρώπη στο φως. Κάνει επίσης μια διαπίστωση ότι ενώ η μάχη της Tours είχε αναμφισβήτητα διαχρονικά ιστορική σημασία, οι μετέπειτα μάχες ήταν εξίσου σημαντικές. Οι δύο δυνάμεις εισβολής που ηττήθηκαν σε αυτές τις εκστρατείες είχαν έρθει για να δημιουργήσουν μόνιμους θύλακες επέκτασης και δεν μπορεί να υπάρξει καμία αμφιβολία ότι αυτές οι τρεις ήττες διέσπασαν την Ευρωπαϊκή επέκταση του Ισλάμ, ενώ το Χαλιφάτο παρέμενε ενωμένο.

Οι περισσότεροι σύγχρονοι ιστορικοί όπως οι Norwich και Santosuosso υποστηρίζουν γενικά την σημασία της Tours ως μακρο-ιστορικού γεγονότος το οποίο ευνοεί τον δυτικό πολιτισμό και τον Χριστιανισμό. Στρατιωτικοί συγγραφείς όπως ο Robert W. Martin, αναφέρουν ότι η μάχη της Tours υπήρξε μια κρίσιμη καμπή υπέρ του δυτικού πολιτισμού και Χριστιανισμού, ώστε οι μετενέργειές της παραμένουν αισθητές μέχρι σήμερα.

Στην Αραβική Ιστορία

Οι σύγχρονοι Άραβες ιστορικοί και χρονογράφοι ενδιαφέρονται περισσότερο για τη δεύτερη πολιορκία των Ομαγιαδών στην Κωνσταντινούπολη το 718 μ.Χ. η οποία κατέληξε σε καταστροφική ήττα. Μετά την πρώτη αραβική πολιορκία της Κωνσταντινούπολεως (674 - 678 μ.Χ.) η οποία έληξε με πλήρη αποτυχία, το Χαλιφάτο των Ομαγιαδών επεχείρησε μια δεύτερη επίθεση στην πόλη. Ένας ισχυρός στρατός 80.000 Αράβων με επικεφαλής τον Maslama, αδελφό του χαλίφη Ομάρ ΙΙ, διέσχισε τον Βόσπορο από την Ανατολία για να πολιορκήσει την Κωνσταντινούπολη από την ξηρά, ενώ ένα τεράστιος στόλος με πολεμικές γαλέρες, υπολογίζεται μεταξύ 1.800 και 2.000, έπλευσε στη θάλασσα του Μαρμαρά στο νότο της πόλης.

Ευτυχώς για τους Βυζαντινούς, η μεγάλη αλυσίδα κράτησε το στόλο μακριά από την είσοδο στον εσωτερικό λιμένα και οι Αραβικές γαλέρες δεν ήταν σε θέση να πλεύσουν μέχρι το Βόσπορο, καθώς ήταν υπό συνεχή επίθεση και παρενόχληση από τον Ελληνικό στόλο, ο οποίος χρησιμοποιούσε «υγρό πυρ» (ο Βυζαντινός στόλος ήταν λιγότερος από το ένα τρίτο του Αραβικού, αλλά το υγρό πυρ γρήγορα εξίσωσε τους αριθμούς). Ο Αυτοκράτορας Λέων Γ' εκμεταλλεύθηκε τα φημισμένα τείχη της Κωνσταντινούπολεως προς όφελός του απωθώντας τον Αραβικό στρατό (πρέπει να σημειωθεί ότι Βουλγαρικές στρατιωτικές δυνάμεις είχαν έλθει προς ενίσχυση των Βυζαντινών και παρενοχλούσαν συνεχώς το Μουσουλμανικό στρατό διακόπτοντας τον ανεφοδιασμό, με αποτέλεσμα μεγάλο μέρος του να λιμοκτονεί και τελικά να εγκαταλειφθεί η πολιορκία).

Ορισμένοι Μουσουλμάνοι ερευνητές έχουν υποστηρίξει ότι εάν ο Χαλίφης είχε ανακαλέσει τον στρατό από την Ευρώπη για να βοηθήσει στην πολιορκία, η πόλη θα είχε καταληφθεί από την ξηρά, παρά την ύπαρξη των τειχών. Κάποιοι σύγχρονοι ιστορικοί υποστηρίζουν ότι εάν οι Άραβες ήθελαν πραγματικά να κατακτήσουν την Ευρώπη θα μπορούσαν εύκολα να το πράξουν. Ουσιαστικά αυτοί οι ιστορικοί υποστηρίζουν ότι οι Άραβες δεν ενδιαφέρονταν αρκετά να εξαπολύσουν μια σημαντική εισβολή στην Βόρεια Ευρώπη, επειδή εκείνη την εποχή θεωρείτο κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά υποβαθμισμένη περιοχή με ελάχιστο ενδιαφέρον για τους «υποψήφιους» εισβολείς.

Ορισμένοι δυτικοί μελετητές όπως ο Bernard Lewis, συμφωνούν με αυτήν την άποψη, αν και αποτελούν μειοψηφία. Αυτό αμφισβητείται από Αραβικές πηγές της περιόδου 722 μ.Χ. - 850 μ.Χ. που αναφέρουν ότι οι Φράγκοι συνέβαλαν στην διάσωση της Ευρώπης περισσότερο απ' ό,τι οι Βυζαντινοί (τα Αραβικά χρονικά συντάχθηκαν και μεταφράστηκαν στα Ισπανικά από τον Josi Antonio Conde, στο έργο του «Historia de la Dominacion de los Arabes en Espana» που δημοσιεύθηκε στη Μαδρίτη το 1820 και ασχολείται ειδικά με αυτήν την περίοδο). Περαιτέρω, αυτό αμφισβητείται από τα αρχεία των Ισλαμικών επιδρομών στην Ινδία και άλλες μη Μουσουλμανικές χώρες.

Λαμβάνοντας υπόψη το μεγάλο πλούτο σε Χριστιανικά κειμήλια, όπως αυτά στο Tours, η Ισλαμική επέκταση στην εν λόγω περιοχή ήταν πιθανό να ήταν επιτυχής, αν δεν είχε αποκρουσθεί το 732 μ.Χ. 736, και 737 μ.Χ. από τον Κάρολο Μαρτέλο και είχαν εκλείψει οι εσωτερικές διαμάχες στον Ισλαμικό κόσμο οι οποίες εμπόδιζαν τις προσπάθειες. Ατράνταχτη απόδειξη για τη σημασία αυτής της μάχης αποτελεί η Ισλαμική επέκταση σε όλες τις άλλες περιοχές -εκτός της Ευρώπης και του Βυζαντίου- όπου το Χαλιφάτο κατέλαβε όλα τα εδάφη της παλαιάς Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και της Περσικής.

Επιπλέον υπάρχει το γεγονός όπου τέσσερις εμίρηδες του al-Andalus, επί 25 έτη υλοποιούσαν ένα Fatwa (διάταγμα) του Χαλίφη συγκεντρώνοντας δυνάμεις από όλες τις επαρχίες της Αφρικής, της Συρίας, ακόμη και του Τουρκμενιστάν και δημιουργώντας τέσσερα τεράστια στρατεύματα εισβολής, καλά εξοπλισμένα, με αποστολή την εισβολή μέσω των Πυρηναιών στην Ευρώπη. Ωστόσο οι προσπάθειες δεν συνεχίστηκαν καθότι οι συγκρούσεις μεταξύ του Εμιράτου των Ομαγιαδών στην Ιβηρική και του χαλιφάτου των Αββασιδών στη Βαγδάτη εμπόδιζε μια ενιαία επίθεση στην Ευρώπη.

Η σημασία που δίνουν οι Αραβικές πηγές στον θάνατο του Abdul Rahman, την ήττα στη Γαλατία και την καταστροφή των Μουσουλμανικών βάσεων στην σημερινή Γαλλία, ενισχύουν την βεβαιότητα ότι αυτή η μάχη έχει μοναδική ιστορική σημασία στην προσπάθεια της Ευρώπης να σταματήσει την επέκταση των Αράβων προς τα δυτικά. Αραβικές πηγές καθιστούν σαφές ότι η ήττα και ο θάνατος του Abdul Rahman θεωρείται ως μια καταστροφή μεγάλων διαστάσεων.

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Αν ο Κάρολος Μαρτέλος είχε ηττηθεί οι μακροπρόθεσμες συνέπειες για τον Ευρωπαϊκό Χριστιανισμό μπορεί να ήταν καταστροφικές. Η νίκη του στην Tours και στις ακόλουθες εκστρατείες, κυριολεκτικά έσωσε την Ευρώπη και τον Χριστιανισμό, καθότι καμία άλλη δύναμη δεν ήταν ικανή να αποτρέψει την κατάκτηση της Ιταλίας από τους Μουσουλμάνους και το τέλος της Καθολικής Εκκλησίας. Επιπλέον, η ενσωμάτωση του αναβολέα στο ιππικό της Φραγκικού στρατού δημιούργησε τους σιδηρόφρακτους ιππότες που θα αποτελούσαν την ραχοκοκαλιά των δυτικών στρατευμάτων για τους επόμενους πέντε αιώνες. Αλλά αν ο Κάρολος είχε αποτύχει, δεν θα υπήρχε Καρλομάγνος, ούτε Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, ούτε παπικό κράτος.

Η πλειονότητα των ιστορικών υποστηρίζει ότι όλα αυτά τα γεγονότα συνέβησαν επειδή ο Μαρτέλος ήταν σε θέση να αποκρούσει την επέκταση του Ισλάμ στην Ευρώπη. Ο γιος του Πίπινος (Pipin) επανέκτησε την Narbonne και ο εγγονός του Καρλομάγνος ίδρυσε την "Marca Hispanica" (ουδέτερη ζώνη μεταξύ του χαλιφάτου Umayyad και του Φραγκικού Βασιλείου) στα Πυρηναία, στο μέρος που είναι σήμερα η Καταλονία, ανακαταλαμβάνοντας την Girona το 785 μ.Χ. και την Βαρκελώνη το 801 μ.Χ. Αυτό απετέλεσε μια μόνιμη ζώνη ασφαλείας κατά του Ισλάμ, με Φραγκικά οχυρά στην Iberia.

Η οποία βοήθησε το 722 μ.Χ. τον βασιλιά της Αστουρίας Pelayo (718 - 737 μ.Χ.) στον αγώνα εναντίον των Μαυριτανών στα βουνά της Covadonga κατά την Reconquista (χρονική περίοδος του Μεσαίωνα που αναφέρεται στις προσπάθειες των Χριστιανών να κατακτήσουν την Ιβηρική Χερσόνησο από τους Μουσουλμάνους) προκειμένου να εκδιωχθούν όλοι οι Μουσουλμάνοι από την Ιβηρική. Έκτοτε ουδεμία Μουσουλμανική απόπειρα εισβολής έγινε κατά της Ευρώπης και θα μεσολαβούσαν 700 χρόνια προτού καταφέρουν οι Οθωμανοί να εισβάλουν στην Ευρώπη μέσω των Βαλκανίων.

ΟΙ ΑΡΑΒΕΣ ΣΤΑΜΑΤΟΥΝ ΣΤΟ ΠΟΥΑΤΙΕ

Ελάχιστοι σήμερα θα γνώριζαν τον Αβδελραχμάν, αν δεν είχε αφήσει την τελευταία του πνοή στον κάμπο του Πουατιέ, στις 17 Οκτωβρίου του 732 μ.Χ. Κι ίσως, ακόμα πιο λίγοι θα είχαν ακούσει για τον Κάρολο Μαρτέλο, αν δεν ήταν αυτός που νίκησε και σκότωσε τον Αβδελραχμάν. Τη σημαδιακή ημέρα, η Αραβική εξάπλωση στην Ευρώπη αναχαιτίστηκε οριστικά στη Νότια Γαλλία. Κι έγινε η αφορμή να προσφερθεί στο πιάτο ένα βασιλείο και να προκύψει μια Αυτοκρατορία. Κατά τις γραφές, ένα από τα τρία πρέπει να συνέβη:

- Η ο Αδάμ και η Εύα, όταν εκδιώχτηκαν από τον παράδεισο, κατέφυγαν στη Χετζάζη (το προς την Ερυθρά θάλασσα κομμάτι της σημερινής Σαουδικής Αραβίας), οπότε οι Άραβες είναι κατευθείαν απόγονοί τους.
- Ή είναι απόγονοι του Ισμαήλ, γιου του Αβραάμ και της υπηρέτριάς του Αγάρ (εξού και Ισμαηλίτες ή Αγαρινοί).
- Ή κατάγονται από τον Καχτάν, εγγονό του Σιμ που ήταν ο πρωτότοκος γιος του Νώε.

Όλα αυτά προέκυψαν βέβαια, αφότου οι Άραβες ασπάστηκαν τον Ιουδαϊσμό. Νωρίτερα, πίστευαν στις Θεϊκές ιδιότητες που αναγνώριζαν σε κάποιες πέτρες στην αρχή και στ' αστέρια αργότερα. Γνωρίζουμε πως ήρθαν σε επαφή με τους κατοίκους της Ελλάδας τουλάχιστο από τη 2η χιλιετία π.Χ. Όταν ο Χριστιανισμός εξαπλώθηκε, οι Άραβες δέχτηκαν την επίδρασή του. Νομάδες, κτηνοτρόφοι και διαιρεμένοι σε αλληλοσπαραζόμενες φυλές, έμειναν ελεύθεροι ως τον ΣΤ' μ.Χ. αιώνα, οπότε υποτάχτηκαν στους Πέρσες. Όχι για πολύ. Στη Μέκκα, το 569 μ.Χ. ή 571 μ.Χ. γεννήθηκε ο Μωάμεθ. Μεγαλώνοντας, έκανε εμπόριο με καραβάνια. Γύρω στα 600 μ.Χ. είναι που ανέλαβε τη διαχείριση των υποθέσεων μιας πλούσιας χήρας, την οποία στη συνέχεια παντρεύτηκε.

Κατά την παράδοση, ήταν σαράντα χρόνων όταν δέχτηκε την επίσκεψη του Αγγέλου Γαβριήλ, από τον οποίο έμαθε, ποια ακριβώς ήταν η αποστολή του πάνω στη γη. Δούλεψε μέσα του τη νέα θρησκεία για καμιά δεκαριά χρόνια. Έπειτα, άρχισε να τη διαδίδει. «Λα-ιλα ιλ-αλλάχ, Μουχάμετουν ρεσουλ ουλλάχ»: Ένας είναι ο Θεός και μοναδικός προφήτης του ο Μωάμεθ. Η ψυχή είναι αθάνατη. Ανάλογα με τις πράξεις του, καθένας περιμένει τη μετά τον θάνατο ανταμοιβή ή τιμωρία. Ο άνθρωπος έρχεται στη ζωή με το κισμέτ, το πεπρωμένο του, που έχει προδιαγραφεί. Ολόκληρη η Μωαμεθανική διδασκαλία περιέχεται στο Κοράνι, το ιερό βιβλίο του Ισλαμισμού.

Το κισμέτ είναι καθοριστικό στοιχείο στη Μωαμεθανική θρησκεία. Κυρίως, απαλλάσσει τον πολεμιστή από τον φόβο: Πιστεύει ότι δεν πρόκειται να πεθάνει, αν δεν του είναι γραφτό, ενώ, αν είναι γραφτό του, θα πεθάνει είτε πολεμήσει είτε όχι. Οι πρώτοι που ασπάστηκαν τη νέα θρησκεία ήταν τα μέλη της οικογένειάς του. Ακολούθησαν οι γνωστοί και φίλοι, η διδασκαλία βρήκε απήχηση σε μεγάλα πλήθη, έγινε απειλή για τους κρατούντες. Ο Μωάμεθ βρέθηκε μπροστά σε θανάσιμο κίνδυνο. Στις 16 Ιουλίου του 622 μ.Χ. αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη Μέκκα και να καταφύγει στη Μεδίνα. Η φυγή ονομάστηκε Εγίρα. Και η 16 Ιουλίου του 622 μ.Χ. αποτέλεσε την αρχή της Μωαμεθανικής χρονολόγησης.

Έτσι, το Χριστιανικό 2009 αντιστοιχεί στο Μωαμεθανικό 1387. Στη Μεδίνα, οι οπαδοί του πολλαπλασιάστηκαν. Σχημάτισαν στρατό αξιόμαχο. Ο Μωάμεθ κήρυξε τον πόλεμο εναντίον της Μέκκας. Στα 623 μ.Χ. νίκησε τον στρατό της, έπιασε πολλούς αιχμαλώτους και τους ελευθέρωσε εισπράττοντας πλούσια λύτρα. Συνέχισε τους πολέμους και, το 630 μ.Χ. μπήκε στη Μέκκα και την ανακήρυξε ιερή πόλη. Ολόκληρη η Αραβική χερσόνησος τον αναγνώρισε κυρίαρχο και προφήτη. Ανακήρυξε διάδοχο τον πεθερό του Αμπού Μπεκρ και πέθανε, το 632 μ.Χ. Ο Αμπού Μπεκρ έζησε άλλα δυο χρόνια και πρόλαβε να περισυλλέξει όλα όσα είπε ο Μωάμεθ, σχηματίζοντας το κοράνι.

Ο Ιμπν αλ Χατάμπ Ομάρ (592 - 644 μ.Χ.) ήταν στην αρχή ένας από τους πιο φανατικούς αντιπάλους του Μωάμεθ. Κατέληξε να γίνει από τους πιο αφοσιωμένους οπαδούς του. Το 634 μ.Χ. διαδέχτηκε τον Αμπού Μπεκρ ως χαλίφης των Αράβων. Όταν πέθανε μετά από δέκα χρόνια, είχε κατακτήσει τη Συρία, την Περσία, την Παλαιστίνη, την Αίγυπτο και την περιοχή του σημερινού Ιράκ. Είναι αυτός, που καθιέρωσε την Εγίρα ως αρχή της χρονολόγησης των Μωαμεθανών. Οι διάδοχοι του Ομάρ αποδείχτηκαν αντάξιοι του: Ανατολικά, έφτασαν ως τον Ινδό ποταμό. Δυτικά, κυριάρχησαν σ' ολόκληρη τη Βόρεια Αφρική.

Συγκρούστηκαν με τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία, νίκησαν το 634 μ.Χ. στη Δαμασκό και το 638 μ.Χ. στην Αντιόχεια αλλά ο χαλίφης (717 - 720 μ.Χ.) Ιμπν Αμπντούλ Αζίζ Ομάρ νικήθηκε από τον Λέοντα τον Ίσαυρο το 718 μ.Χ. μπροστά στα τείχη της Κωνσταντινούπολης, ενώ μεγάλο μέρος του από 760 πλοία στόλου του καταστράφηκε. Όταν πραγματοποιήθηκε η Αραβική διείσδυση στην Ευρώπη, μέσω της Ισπανίας, η απέραντη κτήση των Αράβων χωρίστηκε σε τρία τεράστια κράτη: Της Βαγδάτης, της Αιγύπτου και της Κόρντοβα. Αρχίζει η μακριά περίοδος του αραβικού πολιτισμού. Που ξεκίνησε με νέες κατακτήσεις. Κυρίαρχοι της Βόρειας Αφρικής, οι Άραβες πάτησαν πόδι στην Ευρώπη το 711 μ.Χ.

Ήταν ο διοικητής της Βορειοδυτικής Αφρικής, Μουσά Ιμπν Νοσαΐρ, που επέτρεψε σ' έναν υποτελή του Βερβερίνο να μπει στην Ισπανία με 7.000 άνδρες. Ο Βερβερίνος πέρασε τις Ηράκλειες στήλες, όπως ονομάζονταν ως τότε, και τις έδωσε το όνομά του: Ντζέμπελ αλ Ταρίκ Γιβραλτάρ. Και Γιβραλτάρ λέμε από τότε τα στενά. Ο Ταρίκ λεηλάτησε την Ισπανία και σκόρπισε τον στρατό του Βασιλιά των εκεί Βησιγόθων Ροδέριχου. Ο Μουσά, μ' άλλους 10.000 άνδρες, ακολούθησε τον Ταρίκ και μέσα σε δυο χρόνια κυριεύσε την Ισπανία, εκτός από μερικές περιοχές στα βορειοδυτικά της. Έπειτα, πέρασε τα Πυρηναία κι άρχισε να κυριεύει τις πόλεις των Φράγκων, τη μια μετά την άλλη.

Ως τα 725 μ.Χ. οι Άραβες είχαν πάρει και την Τουλούζη, ενώ το 732 μ.Χ. κυνήγησαν τον Φράγκο δούκα της Ακουιτανίας ως το Μπορντό. Ένας τοπικός Φράγκος ηγεμόνας, ο Κάρολος Μαρτέλλος (689 - 741 μ.Χ.) έσπευσε να τον βοηθήσει, ενώ οι Άραβες πολιορκούσαν την Τουρ. Για αιώνες, οι κάτοικοι των περιοχών που σήμερα απαρτίζουν τη Γαλλία, ζούσαν διαιρεμένοι σε αλληλοϋποβλεπόμενες ομάδες. Παλιά, οι Γαλάτες που γι' αυτό κατακτήθηκαν σχετικά εύκολα από τους Ρωμαίους του Ιουλίου Καίσαρα. Αργότερα, οι Φράγκοι. Κάποια στιγμή, η Μεροβίγγεια δυναστεία κατάφερε να ενώσει όλες τις περιοχές κάτω από το σκήπτρο της αλλά, στα 732 μ.Χ. η εποχή εκείνη αποτελούσε ήδη μακρινό παρελθόν.

Οι τοπικοί ηγέτες είχαν καταφέρει να μεταβιβάσουν στους απογόνους τους τις περιοχές που έλεγχαν. Γι' αυτό κι αποτελούσαν εύκολη λεία στη συγκροτημένη Αραβική δύναμη που προέλαυνε. Οι Φράγκοι του Καρόλου Μαρτέλλου συναντήθηκαν με τους Άραβες του κυβερνήτη της Ισπανίας Αβδελραχμάν, στις 17 Οκτωβρίου του 732 μ.Χ. στο αρχαίο Πικτάβιον, έδρα των Πικτώνων Γαλατών και παλιό θρησκευτικό κέντρο της Γαλατίας: Το κατοπινό Πουατιέ. Στη μάχη, που ακολούθησε, οι Άραβες νικήθηκαν κι ο Αβδελραχμάν σκοτώθηκε. Ήταν η πρώτη και η καθοριστική ήττα των Αράβων στην Ευρώπη. Ως το 738 μ.Χ. οι Φράγκοι είχαν απαλλαγεί από τους Άραβες, που περιορίστηκαν στην Ισπανία.

Όταν ο Κάρολος Μαρτέλλος πέθανε, οι Φράγκοι εξουσιάζανε ολόκληρη τη Γαλατία και αρκετά μέρη ανατολικά της σημερινής Γαλλίας. Ο Πεπίνος ο Βραχύς (715 - 768 μ.Χ.), γιος και διάδοχος του Μαρτέλλου, αναγνωρίστηκε Βασιλιάς των Φράγκων. Κι εγγονός του Μαρτέλλου και γιος του Πεπίνου, ήταν ο Κάρολος Α' ο Μέγας ή Καρλομάγνος που ανακηρύχτηκε αυτοκράτορας της Δύσης. Και οι διάδοχοί του οργάνωσαν το κράτος της Γαλλίας. Τους κατοπινούς αιώνες, οι Άραβες καλλιέργησαν τον δικό τους υψηλό πολιτισμό στην επιστήμη και στην τέχνη.

Κι ενώ η Χριστιανοσύνη βυθιζόταν στο σκοτάδι και στον πιο βαθύ Μεσαίωνα, οι Άραβες ανακάλυπταν την αρχαία Ελληνική σκέψη και προχωρούσαν σε σημαντικές επιστημονικές ανακαλύψεις, προωθούσαν την αρχι-

τεκτονική τους και στόλιζαν τους χώρους τους με τα αραβουργήματα που ακόμα καταπλήσσουν. Η Ισπανία είναι γεμάτη από τα μνημεία τους. Οι Άραβες έμειναν εκεί ως τα τέλη του ΙΕ' αιώνα, οπότε έχασαν και το τελευταίο τους Ευρωπαϊκό έρεισμα.

ΑΝ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΡΑΦΟΤΑΝ ΑΛΛΙΩΣ

Μία ενδεχόμενη ήττα στο Πουατιέ θα σήμαινε άραγε την Αραβική επέκταση σε ολόκληρη τη Δυτική Ευρώπη και τον εξισλαμισμό των κατοίκων της; Η δραματοποίηση αυτή προέρχεται ακριβώς από μεταγενέστερες αναλύσεις και σε καμία περίπτωση δεν αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα. Η εκστρατεία του Ραχμάν δεν εμφανίζει κανένα απολύτως στοιχείο θρησκευτικού πολέμου, αντιθέτως ο χαρακτήρας της ήταν εξ ολοκλήρου ληστρικός και ταυτόχρονα πολιτικός. Ο Αραβικός στρατός χωρίστηκε σε ομάδες που μοναδικό στόχο είχαν να λυμαίνονται τα πλούσια μοναστήρια της περιοχής. Επιπλέον, πριν από το Πουατιέ οι Αραβικές αναφορές σχετικά με τους Φράγκους είναι από ελάχιστες έως μηδαμινές.

Για τους Άραβες, οι Φράγκοι ήταν γενναίοι πολεμιστές αλλά "ημιβάρβαροι". Στόχος της εκστρατείας ήταν να τερματιστούν οι τάσεις απόσχισης των περιοχών της βόρειας Ανδαλουσίας και να κατατροπώσουν τον Εύδη, που θεωρούσαν ότι προκαλούσε τις τάσεις αυτές και όχι να κατακτήσουν περιοχές, οι οποίες απείχαν πολύ από τις αραβικές βάσεις και τα εμπορικά λιμάνια της Μεσογείου. Ζωτικής σημασίας για τους Άραβες αποτελούσε ο έλεγχος των εμπορικών θαλάσσιων δρόμων της Μεσογείου και του Αιγαίου, που συνέδεαν Ανατολή και Δύση. Ο κύριος και μοναδικός στόχος ήταν το Βυζάντιο και ιδιαίτερα η Κωνσταντινούπολη. Εκεί τερματίστηκαν όμως όλα τα όνειρα του χαλιφάτου κατά τη δεύτερη πολιορκία της Κωνσταντινούπολης το 717 - 718.

Η μεγαλοφυΐα του Αυτοκράτορα Λέοντα Γ' συνέβαλε στο να κατατροπωθούν οι καλύτερες δυνάμεις των Αράβων. Αναρωτιέται κάποιος: αν στόχος των Αράβων ήταν μία επέκταση βόρεια των Πυρηναίων, γιατί περίμεναν σχεδόν 20 χρόνια για να την πραγματοποιήσουν; Δεν θα πρέπει να παραγνωρίσουμε, βεβαίως, ότι η νίκη του Μαρτέλου απέτρεψε την εδραίωση μίας πεποίθησης μεταξύ των Μουσουλμάνων ότι η "Φραγκία" ήταν "ξέφραγο αμπέλι" και μπορούσαν να τη λεηλατούν ατιμώρητα. Ωστόσο, όλες οι ενδείξεις πείθουν ότι δεν υπήρχαν σχέδια για προς Βορρά επέκταση των Αράβων της Ιβηρικής. Η πραγματική σημασία της νίκης του Καρόλου ήταν ακριβώς η εδραίωση της Καρολίγγειας δυναστείας στην Κεντρική Ευρώπη.

Μία ενδεχόμενη, κατά συνέπεια, ήττα των Φράγκων το 732 θα καθυστερούσε για άγνωστο χρόνο την εγκαθίδρυση ενός ισχυρού κράτους στην περιοχή και θα παρέτεινε την περίοδο της αβεβαιότητας και πολυδιάσπασης. Αρκεί να αναλογιστούμε τις αλλαγές που επήλθαν με την επικράτηση των Καρολίδων. Ο υιός του Καρόλου, Πιπίνος ο Νεότερος (ή Βραχύς), θα ολοκληρώσει την ανατροπή του παλαιού βασιλικού γένους και την παλιά γερμανική παράδοση αναφορικά με το "χάρισμα" του βασιλικού αίματος και θα καθιερώσει την "ελέω θεού" βασιλεία. Οι Καρολίδες δεν προέρχονταν από βασιλικό γένος και κατέφυγαν στην εκκλησιαστική νομιμοποίηση.

Ο Πιπίνος χρίζεται από τους Γάλλους επισκόπους και τον πάπα Στέφανο Β', το 751 και το 754 αντίστοιχα, βασιλιάς των Φράγκων. Έτσι καθιερώνεται η αντίληψη ότι το βασιλικό αξίωμα είναι "δώρο Θεού" σε αντίθεση με την προγενέστερη ιδέα της μαγικής δύναμης του βασιλικού αίματος. Η νέα Θεοκρατική αντίληψη θα επικρατήσει τους επόμενους αιώνες στην Ευρώπη. Ο εγγονός του Καρόλου, Κάρολος ο Μέγας, θα επεκτείνει τη Φραγκική επικράτεια και θα εγκαινιάσει την ιδέα της ιερότητας του προσώπου του βασιλιά, τον εκπρόσωπο του Θεού στη Γη. Τα Χριστούγεννα του 800 στη Ρώμη, ο Καρλομάγνος θα χρισθεί "a Deo coronatus magnus et pacificus imperator".

Στο Αυτοκρατορικό στέμμα της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, το οποίο έφεραν από το 962 μέχρι το 1806 οι Γερμανοί Αυτοκράτορες, απεικονίζονταν οι βασιλείς της Παλαιάς Διαθήκης, Δαβίδ, Σολομών και Εζεκίας. Οι εσωτερικές έριδες μεταξύ των εγγονών του Καρλομάγνου θα οδηγήσουν στην τριχοτόμηση της Φραγκικής μοναρχίας με τη συνθήκη του Βερντέν το 843. Ο Λουδοβίκος ο Γερμανικός έλαβε το ανατολικά του Ρήνου εκτεινόμενο τμήμα, δηλαδή, την ευρύτερη περιοχή της σημερινής Γερμανίας, ενώ ο Κάρολος Β' ο Φαλακρός το δυτικό φραγκικό κράτος από τον Ατλαντικό ωκεανό μέχρι την πεδιάδα του Ροδανού, τον πυρήνα της σημερινής Γαλλίας.

Ο τρίτος αδερφός, ο Λοθάριος Α', εκτός από τον Αυτοκρατορικό τίτλο, έλαβε την Ιταλία και όλο το βόρειο τμήμα ανάμεσα στα δύο κράτη. Γρήγορα, όμως, το κράτος αυτό διαλύθηκε λόγω της γεωγραφικής δυσαναλο-

γίας του και διαμελίστηκε στη Λοθαριγγία, στη Βουργουνδία και στην Ιταλία. Στο ανατολικό κράτος, η επιρροή των δουκών ήταν σημαντική και διατηρήθηκε έτσι η διαίρεση της περιοχής στα γερμανικά κρατίδια που αποτέλεσαν τον πυρήνα της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, που εγκαινιάστηκε από τον Κονράδο Α' και τον Ερρίκο Α'. Η πλήρης απαγκίστρωση από το δυτικό τμήμα πραγματοποιήθηκε το 936, με την Αυτοκρατορική στέψη στο Άαχεν του Όθωνα Α' και την εδραίωση της σαξονικής δυναστείας.

Στο δυτικό τμήμα, αντιθέτως, η επικράτεια τέθηκε υπό την απόλυτη εξουσία του "ελέω θεού" βασιλιά και μετεξελίχθηκε στη σημερινή Γαλλία. Η εδραίωση κατά συνέπεια της Καρολίγγειας Δυναστείας, μετά την επικράτηση του Καρόλου στο Πουατιέ, συνέβαλε ουσιαστικά στις εξελίξεις των επόμενων αιώνων. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να υποβαθμιστεί η σημασία της νίκης στο Πουατιέ, αλλά πρέπει αντιθέτως να ιδωθεί στην πραγματική διάστασή της. Οι απόψεις ότι οι τύχες των Χριστιανικών λαών κρίθηκαν στο Πουατιέ και ότι σε ενδεχόμενη ήττα θα επικρατούσε το Ισλάμ στη Δυτική Ευρώπη, είναι τουλάχιστον ατυχείς. Η επικράτηση του Ισλάμ στις περιοχές της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής ήταν επακόλουθο της περσικής και βυζαντινής αδυναμίας.

Για τους πληθυσμούς της Βόρειας Αφρικής, οι Άραβες ήταν ένας ακόμη κατακτητής, όπως οι Βυζαντινοί. Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση της Ιβηρικής, καθώς το Βησιγοθικό βασίλειο ήταν ήδη στα πρόθυρα διάλυσης. Σε καμία περίπτωση δεν ίσχυε το ίδιο στο Φραγκικό κράτος. Χωρίς αμφιβολία βέβαια, η επικράτηση των Φράγκων αναχαίτισε τους Άραβες και εν συνεχεία οι διάδοχοι του Καρόλου απώθησαν περαιτέρω την αραβική επιρροή νότια των Πυρηναίων. Το 801 ο Φραγκικός στρατός, υπό τον Κάρολο το Μέγα, θα επανακτήσει τη Βαρκελώνη και θα δημιουργηθεί μία ισχυρή Χριστιανική ζώνη. Η περιοχή της Καταλονίας, μαζί με το βασίλειο της Αστουρίας, αποτέλεσαν αργότερα τις βάσεις για την ισπανική επανάκτηση (Reconquista).

Αρκετοί, τέλος, εκφράζουν φόβους για την τύχη της Ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας αν επικρατούσε ο Ραχμάν, αλλά η αλήθεια είναι ότι η Ρώμη άντεξε αρκετές επιδρομές κατά τη διάρκεια των μετακινήσεων των Γερμανικών φυλών, αλλά και αργότερα των Λογγοβάρδων. Χωρίς αμφιβολία, στη μελέτη της ιστορίας οι συζητήσεις του τύπου "τι θα γινόταν αν;" πρέπει να γίνονται με μεγάλη προσοχή. Το ερώτημα αν οι μετέπειτα εξελίξεις μπορούν να επηρεαστούν από ένα και μόνο γεγονός, είναι ιδιαίτερα δύσκολο να απαντηθεί. Δεν μπορεί όμως να αρνηθεί κάποιος το ρόλο και τη σημασία της ιστορικής συγκυρίας.

Μελετώντας μεγάλα ιστορικά κομβικά σημεία, παρατηρούμε ότι οι εξελίξεις επηρεάστηκαν από λάθος ή σωστούς ανθρώπους που βρέθηκαν να πρωταγωνιστούν τις λάθος ή σωστές ιστορικές στιγμές. Ο Κάρολος Μαρτέλος κατόρθωσε να ενώσει ολόκληρο το Φραγκικό κράτος απέναντι στον κοινό εχθρό και να θέσει τις βάσεις για τις αλλαγές στο στρατιωτικό και κοινωνικοπολιτικό σκηνικό της Δυτικής χριστιανικής Ευρώπης.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΑΡΤΕΛΟΣ

Ο Κάρολος Μαρτέλος γεννήθηκε στο Χέρσταλ (του σημερινού Βελγίου) στις 23 Αυγούστου 686, νόθο παιδί του Πιπίνου Β', Μαγιορδόμου και δούκα της Αυστρασίας στη βορειοανατολική επικράτεια του Φραγκικού κράτους (σημερινή βορειοανατολική Γαλλία, δυτική Γερμανία, Βέλγιο και Ολλανδία). Οι τελευταίες δεκαετίες του 7ου αιώνα στιγματίστηκαν για τους Μεροβίγγειους βασιλείς από μία σειρά αλλεπάλληλων συγκρούσεων για τη διαδοχή, που είχαν ως αποτέλεσμα τον κερματισμό του Φραγκικού κράτους στα βασίλεια της Αυστρασίας, της Νευστρίας (το βορειοδυτικό μέρος του κράτους από την Ακουιτανία στο νότο μέχρι τη σημερινή βόρεια Γαλλία) και της Βουργουνδίας.

Επιπλέον, Βρετανοί, Λογγοβάρδοι από την Ιταλία, καθώς και Αβάροι από την περιοχή του Δούναβη απειλούσαν τα σύνορα της Φραγκικής επικράτειας. Ο Πιπίνος Β', πριν από το θάνατό του, το 714, υπό την πίεση της συζύγου του Πλεκτρούδης είχε ορίσει διάδοχο τον ανήλικο εγγονό του Θευδοάλδο. Η Πλεκτρούδη τότε οργάνωσε τη φυλάκιση του Καρόλου στην Κολονία. Τον επόμενο χρόνο, όμως, ο βασιλιάς Ντάγκομπερτ Γ' όρισε αυλάρχη τον Ράγκενφριντ με την υποστήριξη των ευγενών της Νευστρίας. Οι ευγενείς της Αυστρασίας αντί-

στοιχα όρισαν αυλάρχη τον Κάρολο Μαρτέλο, ο οποίος είχε καταφέρει να δραπετεύσει.

Στη Νευστρία, από την άλλη, οι ευγενείς, χωρίς τη συγκατάθεση των υπολοίπων Φραγκικών βασιλείων, ενθρόνισαν αυθαίρετα τον Τσίλπερικ Β' ύστερα από το θάνατο του βασιλιά Ντάγκομπερτ Γ' και ανέλαβαν στρατιωτική δράση το 716 εναντίον της Αυστρασίας. Ο Κάρολος, αδυνατώντας σε τόσο σύντομο χρόνο να ετοιμάσει την άμυνα, κατέφυγε στα βουνά της Βεστφαλίας. Αμέσως όμως, οργάνωσε μία αιφνιδιαστική επίθεση στο Μαλμεντύ (κοντά στη Λιέγη) όπου κατατρόπωσε τους αντιπάλους του, εφαρμόζοντας νέες τακτικές και επιδεικνύοντας τη στρατηγική και τακτική ιδιοφυΐα του.

Επιτέθηκε σε ανύποπτο χρόνο, όταν ο αντίπαλος επέστρεφε θριαμβευτής με τα λάφυρα από το θησαυροφυλάκιο της Αυστρασίας, κατά το μεσημέρι (όπου την εποχή εκείνη οι στρατοί παραδοσιακά ξεκουράζονταν) και τη στιγμή της μάχης προσποιήθηκε ότι υποχωρούσε ώστε να παρασύρει τους αντιπάλους σε παγίδα. Το 718 ο Τσίλπερικ Β' σύναψε συμμαχία με το δούκα της Ακουιταίνης, Εύδη, που είχε κηρύξει την ανεξαρτησία της Ακουιταίνης από το 715. Ο Κάρολος όμως για μία ακόμη φορά επικράτησε στη μάχη της Σουασόν (βόρεια του Παρισιού). Μεταξύ 718 - 723 εξασφάλισε για το φραγκικό κράτος τις περιοχές της Βαυαρίας, της Δ. Φρισίας (νοτιοανατολική γωνιά στα παράλια της Βόρειας Θάλασσας) και επιπλέον νίκησε τους παγανιστές Σάξονες, ωθώντας τους ανατολικά της βόρειας Ρηνανίας - Βεστφαλίας.

Στη συνέχεια, ενήργησε με σκοπό τον εκχριστιανισμό των κατοίκων της Φρισίας, στέλνοντας τον επίσκοπο της Ουτρέχτης, ο οποίος έμεινε γνωστός ως Άγιος Βονιφάτιος, ο "Απόστολος των Γερμανών". Ο Κάρολος Μαρτέλος είχε καταφέρει να ενώσει τους Φράγκους υπό το λάβαρό του και να επεκτείνει την επικράτειά του. Τότε, αντιλήφθηκε τον κίνδυνο που πλησίαζε από τη Μουσουλμανική Ιβηρική, τους Άραβες. Ύστερα από τη νίκη στο Πουατιέ, το 732, ο Κάρολος απώθησε περαιτέρω τους Άραβες από την Αβινιόν και την Προβηγκία χρησιμοποιώντας για πρώτη φορά στη Δυτική Ευρώπη βαρύ ιππικό σε φάλαγγα, εισάγοντας βαριά θωράκιση στους ιππείς και αναβατήρες στα άλογα.

Οι καινοτομίες του Καρόλου αποτελούν τον πρόδρομο των μετέπειτα ιπποτών του ύστερου Μεσαίωνα. Το 736 Αραβικός και Βερβερικός στρατός αποβιβάστηκε στη Ναρμπόν, στο κυριότερο λιμάνι της Σεπτιμανίας (το μεταγενέστερο Λάνγκεντοκ της νότιας Γαλλίας), αλλά διασπάστηκε από την πανίσχυρη μικτή Φραγκική φάλαγγα στη μάχη στον ποταμό Μπερ. Ο Κάρολος είχε εισάγει τη χρήση σε φάλαγγα μονάδων ιππικού και πεζικού. Οι μικτές μονάδες στην παράταξη δρούσαν με συνοχή, χωρίς μεγάλες αποστάσεις μεταξύ τους, μία τακτική που εφαρμόσαν αργότερα οι σταυροφόροι στις συγκρούσεις με τους Σαρακηνούς. Ο Κάρολος δεν ολοκλήρωσε την πολιορκία της Καρμπόν, διότι συνειδητοποίησε ότι θα έπρεπε να μετακινήσει και να θυσιάσει σημαντικό αριθμό στρατιωτών.

Άφησε την πόλη περικυκλωμένη από Φραγκικές κτήσεις και αφιέρωσε τα τελευταία χρόνια της ζωής του στην προσπάθεια να εξασφαλίσει τη σταθερότητα του βασιλείου για τους υιούς του, Πιπίνο το Βραχύ και Καρλομάνο. Το 737 ο Μεροβίγγειος βασιλιάς Θεόντορικ Δ' πέθανε, αλλά ο Κάρολος δεν όρισε κανένα διάδοχο. Ήταν φανερό πια ότι ο αυλάρχης Κάρολος όριζε τις τύχες των Φράγκων και όχι ο βασιλιάς. Η ανατροπή του παλαιού βασιλικού γένους ήταν θέμα χρόνου. Ο Κάρολος Μαρτέλος πέθανε στις 22 Σεπτεμβρίου του 741 στην περιοχή της Πικαρδίας στο Αϊσν και η σορός του μεταφέρθηκε στη βασιλική του Αγίου Διονυσίου στο Παρίσι.

ΑΜΠΝΤ-ΑΡ ΡΑΧΜΑΝ

Ο Ραχμάν καταγόταν από την Υεμένη και πήρε μέρος στους πολέμους στη Β. Αφρική. Πήγε στην Τυνησία και αργότερα συνδέθηκε φιλικά με τον Νουσαϊρ στην Κόρδοβα. Ο Αμπντ-αρ Ραχμάν συγκέντρωσε στρατό από την Υεμένη και τη Συρία αποτελούμενο από Άραβες και Βέρβερους. Σύγχρονες μελέτες εκτιμούν το πλήθος των Μουσουλμάνων με τεράστιες αποκλίσεις. Οι πλέον συντηρητικές εκτιμήσεις μιλούν για 20 - 25.000, ενώ κάποιες πηγές δέχονται ακόμη και τον αριθμό των 80.000. Το κυρίως σώμα της εκστρατευτικής του δύναμης αποτελούσαν μονάδες ιππικού. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει η πορεία που διάλεξε προς τα Πυρηναία και την Ακουιτανία.

Δεν ακολούθησε την άμεση και ευθεία πορεία προς τα βόρεια, αλλά κινήθηκε βορειοδυτικά, λόγω της προγενέστερης παταγώδους αποτυχίας στο δρόμο για την Τουλούζη το 721 και κυρίως διότι δεν μπορούσε να βασιστεί στη συνεργασία των ηγεμόνων της βόρειας Ανδαλουσίας. Ο Αραβικός και Βερβερικός στρατός πέρασε τα Πυρηναία και στη συνέχεια βάδισε εναντίον του βασιλιά Εύδη. Στον ποταμό Γκαρόν, λίγο νότια της πόλης του Μπορντό, ο Ραχμάν οδήγησε το ιππικό σε μία αιφνιδιαστική επίθεση και συνέτριψε τις δυνάμεις του Εύδη.

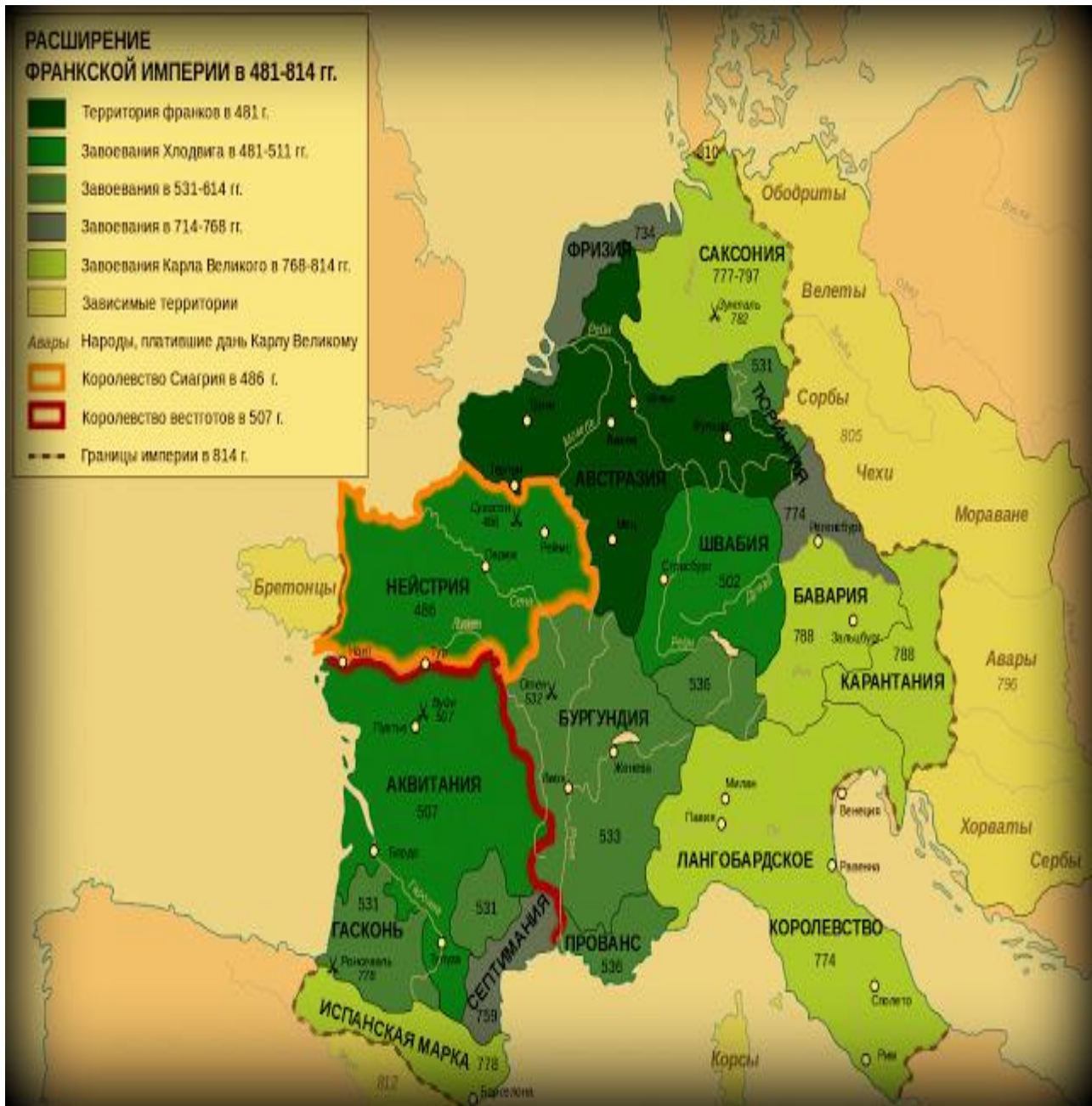
Τα απομεινάρια του στρατού του Εύδη υποχώρησαν βορειότερα ενώ ο Μουσουλμανικός στρατός εισήλθε στο Μπορντό, λεηλατώντας τα πάντα με απίστευτη μανία. Μοναστήρια, κάστρα και εκκλησίες καταστράφηκαν από το στρατό του Ραχμάν, ενώ όποιοι βρέθηκαν στο δρόμο του σφαγιάστηκαν. Αναφορές από τα κυριότερα χρονικά (Mozarabic chronicle of 754) αναφέρουν ότι "μόνο ο Θεός ξέρει πόσοι χάθηκαν εκείνη την ημέρα". Το Μπορντό αποτέλεσε ίσως το παράδειγμα για όσους θα αντιστέκονταν. Από την πόλη ο Ραχμάν έφυγε με πλούσια λάφυρα.

Ο Εύδης στράφηκε στον Κάρολο Μαρτέλο, ο οποίος είχε αντιληφθεί ότι ο αραβικός στρατός αποτελούσε άμεση απειλή για ολόκληρο το Regnum Francorum (Φραγκική επικράτεια) και συνεπώς ήταν επιτακτική η ολομέ-

τωπη σύγκρουση. Σε πολλές Αραβικές αναφορές του πρώιμου Μεσαίωνα, ο Ραχμάν παρουσιάζεται ως αγνός μουσουλμάνος που βάδισε στο "μονοπάτι των μαρτύρων", ενώ σε άλλες η εκστρατεία του παρουσιάζεται σχεδόν ως μία πειρατική επιδρομή.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

(Κάντε κλικ στις φωτογραφίες για μεγέθυνση)

ΠΗΓΕΣ :

(1) :

<http://chilonas.wordpress.com/2013/04/06/%CE%B7-%CE%BC%CE%AC%CF%87%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-tours-732-%CE%BC-%CF%87-%CE%B7-%CE%B4%CE%B9%CE%AC%CF%83%CF%89%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%8E%CF%80%CE%B7%CF%82/>

(2) :

<https://tmth.edu.gr/%CE%B7-%CE%BC%CE%B1%CF%87%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%83-tours-%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%B5-732-%CE%BC-%CF%87/>

(3) :

<http://historyreport.gr/index.php/%CE%91%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%B8%CF%81%CF%8D%CE%BB%CE%BF/%CE%92%CF%85%CE%B6%CE%AC%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BF-%CE%9C%CE%B5%CF%83%CE%B1%CE%AF%CF%89%CE%BD%CE%B1%CF%82/2095-%CE%9F%CE%B9-%CE%86%CF%81%CE%B1%CE%B2%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%8D%CE%BD-%CF%83%CF%84%CE%BF-%CE%A0%CE%BF%CF%85%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%AD>

(4) :

<http://redskywarning.blogspot.gr/2013/01/732.html>

(5) :

http://ta-mavra-nea.blogspot.gr/2015/10/blog-post_86.html

(6) :

<http://www.militaryhistory.gr/articles/view/82>